

Izglītības un zinātnes ministrija

IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJAS 2015. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

2016

SATURA RĀDĪTAJS

I. PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1. JURIDISKAIS STATUSS	3
1.2. GALVENĀS POLITIKAS JOMAS UN PRIORITĀTES	3
1.3. DARBĪBAS VIRZIENI UN MĒRĶI, ĪSTENOTĀS BUDŽETA PROGRAMMAS	4
1.4. MINISTRIJAS PADOTĪBAS IESTĀDES	5
II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI	7
2.1. FINANŠU RESURSI UN TO IZLIETOJUMS	7
2.2. DARBĪBAS REZULTĀTI UN SNIEGTIE PAKALPOJUMI	7
Vispārējā izglītība	7
Profesionālā izglītība	12
Augstākā izglītība	13
Zinātne	17
Sports	22
Valsts valodas politika	27
Jaunatnes politika	28
Nozares vadība	30
Informācijas tehnoloģiju attīstība	31
Eiropas Savienības lietas un starptautiskā sadarbība	32
Eiropas Savienības struktūrfondi un ārvalstu finanšu instrumenti	36
2.3. VEIKTIE UN PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI	38
2.4. IEKŠĒJAIS AUDITS	39
III. PERSONĀLS	40
IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	43
4.1. SABIEDRĪBAS IZGLĪTOŠANA UN INFORMĒŠANA	43
4.2. SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU	45
V. 2016.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	47

I. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. JURIDISKAIS STATUSS

Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk – ministrija) saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 16.septembra noteikumiem Nr. 528 “Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” ir vadošā valsts pārvaldes iestāde izglītības, zinātnes un sporta nozarē, kā arī jaunatnes un valsts valodas politikas jomā. Ministrijas funkcijas ir izstrādāt izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politiku, organizēt un koordinēt izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politikas īstenošanu, kā arī veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, lai veicinātu Latvijas iedzīvotāju – izglītotu, veselīgu, fiziski un garīgi attīstītu, patriotiski noskaņotu personību – ilgtspējīgu labklājību un vienotu Latvijas sabiedrību. Ministrija nodrošina sabiedrības informēšanu par izglītības sistēmas aktualitātēm, pieņemto lēmumu skaidrošanu un saikni ar sabiedrību, ievērojot administrēšanas procesa labākās tradīcijas un pārskatāmas valsts pārvaldes darbības pamatprincipus.

1.2. GALVENĀS POLITIKAS JOMAS UN PRIORITĀTES

Galvenās ministrijas politikas jomas, nozares un darbības virzieni ir:

- izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politikas īstenošanas vispārējā vadība;
- vispārējās izglītības, vērtībizglītības un interešu izglītības politika, kvalitāte un pārvalde;
- profesionālās izglītības, tālākizglītības un mūžizglītības politika, kvalitāte un pārvalde;
- augstākās izglītības un zinātniskās darbības politika, kvalitāte un pārvalde;
- sporta politika un pārvalde;
- vienotas valsts politikas izstrāde jaunatnes politikas nozarē un tās koordinēta īstenošana;
- valsts valodas politika un pārvalde.

2015. gadā ministrija turpināja iepriekšējā pārskata periodā uzsākto prioritāšu īstenošanu.

Vispārējā un profesionālajā izglītībā

- uzsākta kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura izstrāde, pastiprinātu uzmanību veltot skolēnu eksakto zināšanu līmeņa uzlabošanai;
- pirmās svešvalodas apguve jau no 1.klases, tādējādi nodrošinot pirmās svešvalodas apguves nepārtrauktību pamatzglītības posmā 9 gadu garumā. Izglītības iestāde kā apgūstamo pirmo svešvalodu vecāku izvēlei piedāvā vienu no Eiropas Savienības oficiāli noteiktajām valodām;
- nodrošināts atbalsts profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras modernizācijai, veicināta darba vidē balstītu mācību un prakses attīstība profesionālajā izglītībā;
- nodrošināts valsts atbalsts pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidei, t.sk. jaunajiem pedagogiem, vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu administratīvajam un atbalsta personālam.

Augstākajā izglītībā un zinātnē, turpinot īstenošanu Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju pamatnostādnes 2014.-2020. gadam un augstākās izglītības politikas nostādnes:

- nodrošināta strukturālo reformu īstenošana;
- koordinēta politikas īstenošana;
- nodrošināta augstākās izglītības ārējā kvalitātes vadība;
- nodrošināta pārstāvība ES procesos un institūcijās un programmās.

Sporta nozarē

- pilnveidots sporta nozares finansēšanas modelis, izstrādājot vienotus, skaidrus un caurskatāmus sportam piešķirtā valsts budžeta finansējuma sadales kritērijus, kā arī alternatīvus risinājumus finanšu palielinājumam sportam, tajā skaitā izmantojot fiskālās un nodokļu politikas instrumentus;
- uzsākts darbs pie valsts un pašvaldību nozīmes sporta infrastruktūras attīstības koncepcijas.

Valsts valodas politikas nozarē

- sagatavots informatīvais ziņojums Ministru kabinetam par “Valsts valodas politikas pamatnostādņu 2005.-2014. gadam” īstenošanu no 2010. gada līdz 2014. gadam;
- veikti atbalsta pasākumi latviešu valodas saglabāšanai diasporā un latviešu valodas apguvei ārvalstīs.

Jaunatnes politikas nozarē

- uzsākta Jauniešu Garantijas trešā kārtā (darbs ar neaktīvajiem jauniešiem Latvijas pašvaldībās, lai viņi atgrieztos izglītības sistēmā);
- organizēts konkurss “Jauniešu Galvaspilsēta”;
- izstrādāts “Jaunatnes politikas īstenošanas plāns 2016.-2020. gadam.

1.3. DARBĪBAS VIRZIENI UN MĒRĶI, ĪSTENOTĀS BUDŽETA PROGRAMMAS

Ministrija nodrošina šādu valsts pamatbudžeta virzienu administrēšanu:

- 1) 29,8% – caurviju pasākumiem izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politikas īstenošanas vispārējai vadībai, lai nodrošinātu vienotu, skaidru un efektīvu pārvaldību izglītības, zinātnes, sporta un valsts valodas nozarēm, tajā skaitā veidot rīcībpolitiku un organizēt tās izpildi (1,0%), kā arī īstenot vairākas ministrijas atbildībā esošās nozares ietekmējošas politikas iniciatīvas, izmantojot ES struktūrfondus un dažādus ārvalstu finanšu palīdzības instrumentus (26,7%);
- 2) 45,9% – pasākumiem¹ vispārējās izglītības, vērtībuzglītības un interešu izglītības politikai, lai veidotu un īstenotu valsts politiku pirmsskolas izglītībā, vispārējā pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā, tajā skaitā mazākumtautību izglītībā, un vispārējās izglītības īpašajos veidos – speciālajā izglītībā, sociālās korekcijas izglītībā, kā arī lai organizētu ministrijas padotībā esošo sociālās korekcijas izglītības iestāžu un speciālās izglītības iestāžu darbu un sadarbībā ar izglītības iestāžu dibinātājiem nodrošinātu pirmsskolas izglītības, vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un interešu izglītības iestāžu darbu, īstenotu atbalsta pasākumus vispārējās izglītības pieejamībai, nodrošinot asistenta pakalpojumus personām ar invaliditāti;
- 3) 8,3% – profesionālās izglītības un tālākizglītības kvalitātes un pārvaldes pasākumiem, lai nodrošinātu valsts politikas veidošanu un īstenošanu profesionālajā izglītībā un tālākizglītībā, veicinot profesionālās izglītības prestiža veidošanu, nodrošinot izglītības pieejamību un kvalitāti, tajā skaitā organizējot ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu darbu;
- 4) 11,8% – augstākās izglītības un zinātniskās darbības kvalitātes un pārvaldes pasākumiem², lai nodrošinātu augstākās izglītības studiju programmu kvalitāti,

¹ 01.00.00 programma „Vispārējā izglītība”; Budžeta resors „62. Mērķdotācijas republikas pilsētu un rajonu pašvaldībām”.

² 03.00.00 programma „Augstākā izglītība”; 05.00.00 programma „Zinātne”.

- konkurētspēju un attīstību kopējā Eiropas augstākās izglītības telpā, sekmētu augstākās izglītības pieejamību visiem Latvijas iedzīvotājiem, nodrošinot studiju un studējošo kreditēšanu valstī, veicinātu augsti kvalificētu speciālistu pieaugumu valstī, nodrošinātu studiju un studējošo kredītu izsniegšanu atbilstoši pieprasījumam, kredītu administrēšanu un piedziņu, kredītu dzēšanu, sekmējot zināšanu sabiedrības un zināšanu ekonomikas izveidošanos Latvijā, un veidotu zinātni un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi;
- 5) 3,8% – sporta politikas un pārvaldes pasākumiem³, lai veidotu un īstenotu valsts sporta politiku veselīgas, fiziski un garīgi attīstītas personības veidošanai;
 - 6) 0,3% – vienotas valsts jaunatnes politikas pasākumiem⁴, lai veicinātu jaunatnes politikas īstenošanā iesaistīto institūciju sadarbību un darbības saskaņotību jaunatnes politikas nozarē valsts mērogā, nodrošinātu pašvaldību darbu ar jaunatni plānošanas, īstenošanas un novērtēšanas metodisko vadību, koordinētu un organizētu darbību ar jaunatni iesaistīto personu apmācību un pieredzes apmaiņu, attīstītu starptautisko sadarbību jaunatnes politikas nozarē, kā arī veicinātu informācijas par jauniešu tiesībām, pienākumiem, iespējām un atbildību pieejamību jauniešiem un darbību ar jaunatni iesaistītajām personām;
 - 7) 0,1% – valsts valodas politikas un pārvaldes pasākumiem⁵, lai veidotu un īstenotu valsts valodas politiku, nostiprinātu latviešu valodas statusu un nodrošinātu ilgtspējīgu valodas attīstību.

1.3. MINISTRIJAS PADOTĪBAS IESTĀDES

Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk – IKVD) ir ministrijas pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. IKVD reģistrē izglītības iestādes, zinātniskās institūcijas un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējus un uztur šos reģistrus; licencē izglītības programmas (izņemot interešu izglītības, pieaugušo neformālās izglītības un augstākās izglītības studiju programmas); nodrošina vispārējās un profesionālās izglītības (izņemot augstāko profesionālo izglītību) kvalitātes novērtēšanu; organizē ārpusformālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu; izsniedz pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikātus un nodrošina to uzskaiti, kā arī kontrolē un uzrauga izglītības procesa atbilstību nozari regulējošajiem normatīviem.

Studiju un zinātnes administrācija ir izglītības un zinātnes ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kura īsteno studiju un studējošo kreditēšanas politiku valstī, nodrošina kreditēšanas koordinēšanu un administrēšanu, nodrošina valsts pētījumu programmu un fundamentālo un lietišķo pētījumu administrēšanu.

Valsts izglītības attīstības aģentūra (turpmāk – VIAA) ir izglītības un zinātnes ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kura īsteno valsts politiku Eiropas Savienības (turpmāk – ES) struktūrfondu, mūžizglītības, ārvalstu stipendiju un sadarbības programmu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu finanšu instrumentu un grantu shēmu īstenošanā izglītības, zinātnes un pētniecības jomā, kā arī karjeras atbalsta jautājumos, piedāvājot konsultatīvu atbalstu un plašu informācijas klāstu par izglītības nozares attīstības iespējām Latvijā un Eiropā. Kopš 2014. gada 1. novembra VIAA veic ES Ietvara programmas “Apvārsnis 2020” nacionālā kontaktpunkta funkcijas.

³ 09.00.00 programma „Sports”.

⁴ 21.00.00 programma „Jaunatnes politikas valsts programma”, 70.09.00 apakšprogramma „Eiropas Savienības jauniešu neformālās izglītības programmas „Jaunatne darbībā” 2007.-2013. gadam” un 70.10.00 apakšprogramma „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra”. s

⁵ 04.00.00 programma „Valsts valodas politika un pārvalde”.

Valsts izglītības satura centrs (turpmāk – VISC) ir izglītības un zinātnes ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kura nodrošina mācību satura izstrādi vispārējā un profesionālajā izglītībā un pārbauda tā īstenošanu, nodrošina mācību sasniegumu novērtēšanu valsts pārbaudījumos vispārējā izglītībā un valsts pārbaudījumu satura izstrādi un norisi profesionālajā izglītībā, kā arī koordinē atbilstošas mācību literatūras izstrādi, īsteno pedagogu profesionālo pilnveidi un nodrošina valsts valodas prasmju pārbaudi profesionālo un amata pienākumu veikšanai pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai. VISC nodrošina Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētku sagatavošanu un norisi.

Latviešu valodas aģentūra ir izglītības un zinātnes ministra pakļautībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir veicināt latviešu valodas – Latvijas Republikas valsts valodas un ES oficiālās valodas – statusa nostiprināšanu un ilgtspējīgu attīstību saskaņā ar dokumentā “Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005.-2014. gadam” noteiktajām prioritātēm;

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra ir izglītības un zinātnes ministra pakļautībā esoša valsts iestāde, kuras mērķis ir veicināt jauniešu aktivitāti un mobilitāti, līdzdalību jaunatnes brīvprātīgā darba, neformālās izglītības un jaunatnes informācijas programmās un projektos, kā arī veicināt jauniešu neformālo izglītību.

Latvijas Zinātnes padome ir ministrijas pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir sekmēt zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju politikas īstenošanu un koordināciju, nodrošināt zinātnisko pētījumu projektu un programmu pieteikumu un rezultātu izvērtēšanas organizēšanu.

Latvijas Sporta muzejs ir izglītības un zinātnes ministra pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kura veic Latvijas sporta kultūras mantojuma saglabāšanu un pētīšanu, kā arī Latvijas sporta vēstures popularizēšanu sabiedrībā.

Ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās:

1. VSIA „Rīgas Tūrisma un radošo industriju tehnikums”;
2. VSIA “Bulduru dārzkopības vidusskola”;
3. VSIA Kultūras un sporta centrs “Daugavas stadions”;
4. SIA Bobsleja un kamaniņu trase “Sigulda”;
5. SIA Sporta centrs “Mežaparks”;
6. SIA Tenisa centrs “Lielupe”;
7. SIA “Latvijas Olimpiskā vienība”.

II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. FINANŠU RESURSI UN TO IZLIETOJUMS

Ministrija nodrošināja tās pārziņā esošo funkciju sekmīgu īstenošanu piešķirtā valsts budžeta ietvaros, kā arī aktīvi piesaistot dažādu ES politikas instrumentu un ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu sniegto finansējumu.

1. tabula

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Finansiālie rādītāji	Faktiskā izpilde 2014. gadā, EUR	2015. gadā	
		apstiprināts likumā, EUR	faktiskā izpilde, EUR
Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	765 259 882	848 267 417	827 091 483
Dotācijas	737 278 269	814 134 422	797 308 736
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	6 717 833	8 207 491	6 557 545
Ārvalstu finanšu palīdzība	15 970 686	20 270 033	18 180 649
Izdevumi kopā	760 549 838	859 238 582	825 188 307
Uzturēšanas izdevumi kopā	636 744 664	690 013 140	668 086 688
Kārtējie izdevumi	85 250 791	101 639 283	93 654 710
Procentu izdevumi	333 703	303 075	290 243
Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	78 746 151	68 198 217	64 145 436
Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	703 524	4 348 155	3 800 573
Uzturēšanas izdevumu transferti	471 710 495	515 524 410	506 195 726
Izdevumi kapitālieguldījumiem	123 805 174	169 225 442	157 101 619

2.2. DARBĪBAS REZULTĀTI UN SNIEGTIE PAKALPOJUMI

Vispārējā izglītība

2. tabula

Finanšu resursu izdevumi vispārējās izglītības īstenošanai

Budžeta programmas/apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā, EUR
01.00.00 Vispārējā izglītība	42 401 806	42 047 789
01.03.00 Sociālās korekcijas izglītības iestāde	811 304	811 304
01.05.00 Dotācija privātajām mācību iestādēm	18 418 152	18 086 496
01.07.00 Dotācija brīvpusdienu nodrošināšanai 1., 2., un 3. klases (no 2015. gada 1. septembra arī 4. klases) izglītojamiem	17 203 517	17 203 517
01.08.00 Vispārējās izglītības atbalsta pasākumi	74 728	63 723
01.11.00 Pedagogu profesionālās kompetences pilnveidošana	1 314 533	1 304 298
01.14.00 Mācību literatūras iegāde	4 579 572	4 578 451
12.00.00 Finansējums asistenta pakalpojuma nodrošināšanai personai ar invaliditāti pārvietošanas atbalstam un pašaprūpes veikšanai	704 249	698 422
62.00.00 Mērķdotācijas pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām	335 979 563	335 979 563

Saskaņā ar Izglītības likuma 17. panta trešās daļas 1. punktu, 23. panta otro daļu un Vispārējās izglītības likuma 7. panta otro daļu ministrija veic izvērtēšanas un saskaņošanas procedūru pašvaldības lēmumam dibināt, reorganizēt vai likvidēt izglītības iestādi. 2015. gadā ministrija ir saskaņojusi divus lēmumus par izglītības iestāžu dibināšanu (viena pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāde un viena valsts augstskolas dibināta vispārējās izglītības iestāde), piecus lēmumus par izglītības iestāžu reorganizāciju, mainot īstenoto izglītības pakāpi, 19 lēmumus par vispārējās izglītības iestāžu reorganizāciju, tās apvienojot vai pievienojot, un piecus lēmumus par izglītības iestāžu slēgšanu.

2015. gadā izglītības iestāžu reorganizācijas procesā ir saglabājusies tendence reorganizācijas rezultātā mainīt izglītības iestādē īstenoto izglītības pakāpi (piem., no vidusskolas uz pamatskolu vai no pamatskolas uz sākumskolu). Salīdzinājumā ar 2014. gadu izglītības iestāžu reorganizācijas un likvidācijas procesā ir parādījusies tendence pašvaldībām jau laikus sagatavot un pieņemt lēmumus par izglītības iestāžu reorganizāciju vai likvidāciju ilgtermiņā (piem., 2015. gadā saskaņoti pieci lēmumi par izmaiņām pašvaldības izglītības iestāžu tīklā 2016./2017. mācību gada sākumā un viens lēmums par izglītības iestāžu reorganizāciju līdz 2017./2018. mācību gada sākumam).

Pirmsskolas izglītība

2. tabula

Galvenie pirmsskolas izglītības indikatori 2013./2014. mācību gadā un 2014./2015. mācību gada sākumā

Galvenie indikatori	2013./2014.	2014./2015.
Bērnu skaits pirmsskolas izglītības programmās kopā, t.sk. bērnu skaits, kas īsteno obligāto pirmsskolas izglītību (bērni no piecu gadu vecuma)	93 533	92 219 (izmaiņas -1314; -1,40%)
Bērnu skaits pirmsskolas izglītības grupās, kas īsteno obligāto pirmsskolas izglītību (bērni no piecu gadu vecuma)	43 511	42 356 (izmaiņas -1155; -2,65%)
Izglītības iestāžu skaits, kuras īsteno pirmsskolas izglītības programmas	1024	1028 (izmaiņas +4; +0,39%)
Pedagogu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs	9703	9940 (izmaiņas +237; +2,44%)

Nodrošinot pirmsskolas izglītības pieejamību, ģimenēm ar bērniem, kuriem nav pieejama vieta pirmsskolas izglītības iestādē, 2015. gadā tika turpināta un pabeigta 2013. gadā aizsāktā valsts atbalsta programma, kas saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumiem Nr.843 "Kārtība, kādā tiek piešķirts un aprēķināts valsts atbalsts par bērnu no pusotra gada vecuma līdz pamatizglītības ieguves uzsākšanai, ja bērns saņem pakalpojumu pie privātā bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēja" paredzēja atbalstu vecākiem. 2015. gadā valsts atbalstu bērnu uzraudzības pakalpojumam un privātajām pirmsskolas izglītības iestādēm saņēma 121 965 bērni, kopā izmaksāti 10 736 835 eiro.

Laika posms no 2013. gada līdz 2015. gada decembrim, nodrošinot valsts atbalstu, tika atvēlēts pašvaldībām, lai tās varētu atbilstoši sagatavoties normatīvajā regulējumā noteiktā pienākuma par pirmsskolas izglītības programmas apguves nodrošināšanu saviem iedzīvotājiem pildīšanai.

4. tabula

**Galvenie pamatizglītības indikatori
2013./2014. mācību gadā un 2014./2015. mācību gada sākumā**

Galvenie indikatori	2013./2014.	2014./2015.
Izglītojamo skaits pamatizglītības posmā	169 045	172 267 (izmaiņas +3222; +1,91%)
Otrgadnieku skaits pamatizglītības posmā	2111	2 081 (izmaiņas -30; -1,42%)
Izglītības iestāžu skaits, kuras īsteno vispārējās pamatizglītības programmas, tajā skaitā speciālās izglītības iestādes, vakara (maiņu) skolas, profesionālās izglītības iestādes	829	819 (izmaiņas -10; -1,21%)
Skolotāju skaits, kuri strādā pamatizglītības posmā	17 907	18 084 (izmaiņas +177; +0,99%)

Pamatizglītības programmas tiek īstenotas deviņu gadu laikā. Pārskata gadā ministrija sadarbībā ar pašvaldībām nodrošinājusi katram bērnam un jauniešiem iespēju bez maksas apgūt pamatizglītības programmu no 1. līdz 9. klasei.

Uzsākot kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura izstrādi, sadarbībā ar Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju sagatavotas piecas mācību programmas datorikas mācību satura nodrošināšanai un agrākai digitālās kompetences apguvei pamatskolā no 1. līdz 3. klasei, no 4. līdz 6. klasei un no 7. līdz 9. klasei, kā arī mācību programmas padziļinātai datorikas jautājumu apguvei no 7. līdz 9. klasei skolēniem, kuri izrādījuši padziļinātu interesi par programmēšanu un algoritmiem.

No 2015. gada 1. septembra 157 izglītības iestādēs noritēja datorikas mācību satura aprobācija, paredzot agrāku digitālo kompetenču attīstīšanu skolēniem. No 2015. gada 1. septembra Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) un Valsts izglītības satura centrs ir izveidojuši piecu mācību programmu paraugus digitālo kompetenču apguvei, tādējādi piesakot vienu no prioritātēm mācību satura pilnveidē un izvirzot to kā pirmo soli pakāpeniskai kompetencēs balstītā izglītības satura ieviešanai, kur līdztekus citām Eiropas Komisijas definētajām kompetencēm akcentēta arī digitālās kompetences attīstīšana.

2015. gada 18. jūnijā pieņemti grozījumi Izglītības likumā, paredzot izstrādāt Ministru kabineta noteikumus par izglītojamo audzināšanas, arī valstiskās un tikumiskās audzināšanas, vadlīnijām. 2015. gada septembrī uzsākti priekšdarbi normatīvā regulējuma projekta izstrādei.

5. tabula

**Galvenie vispārējās vidējās izglītības indikatori
2013./2014. mācību gadā un 2014./2015. mācību gada sākumā**

Galvenie indikatori	2013./2014.	2014./2015.
Izglītojamo skaits vidējās izglītības pakāpē	40 085	37 419 (izmaiņas -2666; -6,65%)
t. sk. vakara (maiņu), neklātienes un tālmācības programmās	9608	8909 (izmaiņas -699; -7,28%)
Vidējās vispārējās izglītības iestāžu skaits	386	386 (izmaiņas 0; 0,00%)

Lai valsts ģimnāzijas, neatkarīgi no demogrāfiskās situācijas, kad pēdējos gados strauji samazinājies skolēnu skaits, spētu uzturēt augstus skolēnu sasniegumus, 2015. gada 14. martā apstiprināti grozījumi Ministru kabineta 2001. gada 20. marta noteikumos Nr. 129 "Ģimnāzijas un valsts ģimnāzijas statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība un kritēriji". Šis ir risinājums, kā, izpildot normatīvajā regulējumā noteikto kritēriju (minimāli nepieciešamais izglītojamo skaits 10.-12. klasē), vienlaikus paredzēt pienākumu izpildīt izglītības kvalitātes kritēriju – vismaz par 10% augstāku

skolēnu rezultātu novērtējumu centralizētajos eksāmenos nekā valsts vidējais novērtējums. Izmaiņas normatīvajā regulējumā bija nepieciešamas, jo šī problēma bija aktuāla visu plānošanas reģionu, izņemot Rīgas, teritorijā esošajām valsts ģimnāzijām, un iegūtās izglītības kvalitāte un līmenis valsts ģimnāzijās ir prioritārs attiecībā pret līdz šim noteikto minimālo izglītojamo skaitu. 2015. gadā Latvijā bija 27 valsts ģimnāzijas, t. sk. valsts ģimnāzijas statuss ar 2015. gada 1. septembri tika piešķirts Ventpils Valsts 1. ģimnāzijai.

Pedagogu tālākizglītības un reģionālā metodiskā centra funkciju īstenošanā šim mērķim nodrošināts valsts finansiāls atbalsts.

2015. gada 13. oktobrī apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr. 591 "Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs un speciālajās pirmsskolas izglītības grupās un atskaitīti no tām, kā arī pārcelti uz nākamo klasi". Šie noteikumi izstrādāti, lai nodrošinātu Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020. gadam īstenošanas plānā iekļautos uzdevumus:

1) Veicināt iekļaujošas izglītības principa nostiprināšanu, Ministru kabineta noteikumos izslēdzot regulējumu, kas noteica prasību pašvaldības dibinātā internātskolā uzņemt bāreņus, bez vecāku gādības palikušos bērnus un bērnus no trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm, kā arī paredzot pagarināt laiku izglītības ieguvei ģimenē (mājmācība), nosakot tā iespējamību no 1. līdz 6. klasei.

2) Nodrošināt procedūru individualizētai pieejai izglītojamo mācību sasniegumu uzlabošanā, Ministru kabineta noteikumos precizējot kārtību (konkrēts laika posms, papildus mācību pasākumi, pēcpārbaudījumi), kādā izglītojamie, kuri ieguvuši nepietiekamu vērtējumu, uzlabo mācību sasniegumus un tiek pārcelti nākamajā klasē, kā arī precizēta kārtība, kādā vispārējo izglītību var iegūt eksterņi (18 gadus sasniegušas personas), apgūstot valsts vispārējās izglītības standartu prasībām noteikto izglītības satura daļu pašizglītības veidā un iegūstot izglītību apliecinošu dokumentu.

3) Sekmēt izglītības iestāžu institucionālā tīkla pilnveidi, Ministru kabineta noteikumos paredzot regulējumu par minimāli nepieciešamo izglītojamo skaitu vispārējās vidējās izglītības programmas klātienē formā 10. klasē un vakara (maiņu) vai neklātienē (t. sk. tālmācības) vispārējās vidējās izglītības programmās 10. klasē, kā arī noteikts kopējais izglītojamo skaits 10.–12. klasē.

2014./2015. mācību gadā nodrošinātas izglītības iespējas (Rīgas 15. vidusskolā un Rīgas Ukrainu vidusskolā) 27 nepilngadīgiem patvēruma meklētājiem.

Saskaņā ar 2015. gada 18. jūnijā pieņemtajiem grozījumiem Vispārējās izglītības likumā 2015. gada 29. septembrī apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr.543 "Noteikumi par svešvalodas centralizētā eksāmena vispārējās vidējās izglītības programmā aizstāšanu ar starptautiskas testēšanas institūcijas pārbaudījumu svešvalodā", kas no 2015./2016. mācību gada paredz iespēju skolēniem kārtot starptautiskas testēšanas institūcijas svešvalodu pārbaudījumu, kura rezultāts tiek atzīts Latvijā.

6. tabula

Galvenie speciālās izglītības indikatori 2013./2014. mācību gadā un 2014./2015. mācību gada sākumā

Galvenie indikatori	2013./2014.	2014./2015.
Izglītojamo ar speciālajām vajadzībām skaits	10 865	11 366 (izmaiņas +501; +4,61%)
t. sk. speciālās izglītības iestādēs	5805	5857 (izmaiņas +52; +0,90%)
t. sk. speciālajās klasēs pie dienas vai vakara (maiņu) un neklātienē skolām	1283	1356 (izmaiņas +730; +5,69%)
t.sk. integrēti parastajās klasēs vispārējās izglītības iestādēs	3777	4153 (izmaiņas +376; +9,95%)

Nodrošinot speciālās izglītības pieejamību, 2014./2015. mācību gada 1. septembrī darbojās 60 speciālās izglītības iestādes. Speciālās izglītības programmas var apgūt arī speciālajās klasēs pie dienas vai vakara (maiņu) un neklātienē skolām, kā arī mācoties integrēti vispārīgizglītojošo skolu parastajās klasēs.

Izveidotā atbalsta sistēma darbojas gan izglītības iestādē, kur tiek izvērtētas bērna speciālās vajadzības un sniegts pedagoģiskais atbalsts, gan ārpus izglītības iestādes, kad izglītojamā speciālo vajadzību noteikšanā tiek iesaistīti speciālisti ārpus izglītības iestādes, kuri iesaka piemērotāko izglītības programmu un atbalsta pasākumus (Valsts pedagoģiski medicīniskā komisija un pašvaldību pedagoģiski medicīniskās komisijas); notiek pedagoģu un speciālistu izglītošana.

- Notikušas 88 Valsts pedagoģiski medicīniskās komisijas sēdes, kur tika izvērtētas spējas, attīstības līmenis un veselības stāvoklis 826 izglītojamiem, izsniegti atzinumi par atbilstošas speciālās izglītības programmas apguvi, sniegtas 1076 konsultācijas par izglītojamo ar speciālām vajadzībām mācību procesa organizēšanu un izglītības iespējām.
- Īstenojot Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020. gadam definētās darbības iekļaujošās izglītības principa nostiprināšanai, ministrija 2015. gada martā – maijā ir veikusi septiņu speciālās izglītības attīstības centru darbības izvērtēšanu, vērtējot to atbilstību normatīvajā regulējumā noteiktajām prasībām, analizējot centru darbību laika posmā no 2012. līdz 2014. gadam.
- Lai iepazīstinātu speciālo un vispārīzglītojošo mācību iestāžu pedagogus ar jaunākajām atziņām speciālajā un iekļaujošajā izglītībā, notikuši 10 semināri 427 pedagogiem un speciālistiem. Izstrādāti divi metodiskie materiāli par atbalsta pasākumiem, kuri izmantojami izglītības procesā izglītojamiem ar speciālām vajadzībām.
- 2015. gadā salīdzinoši ar iepriekšējo gadu, pieaudzis pieprasījums pēc asistenta pakalpojumam, kurš tiek piešķirts saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 9. oktobra noteikumiem Nr. 695 “Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu izglītības iestādē”. Asistenta pakalpojumus aizvadītajā gadā saņēma 290 izglītojamie.

Pedagoģu un pieaugušo izglītības sistēmas attīstība

- 2015. gadā pedagogiem tika nodrošināta iespēja piedalīties no valsts budžeta finansētā profesionālās kompetences pilnveidē. 36 profesionālās kompetences paaugstināšanas programmās piedalījās 6 682 pedagogi, no kuriem 1 378 pedagogi ieguva papildu kvalifikāciju ar tiesībām strādāt citā izglītības pakāpē vai pasniegt citu mācību priekšmetu.
- Pedagoģu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas un pārraudzības process veikts saskaņā ar 2014. gada 17. jūnijā apstiprinātajiem Ministru kabineta noteikumiem Nr. 350 “Pedagoģu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas kārtība”. 2015. gadā novērtēšanas procesu ar pozitīvu rezultātu pabeidzis 701 pedagoģs, no tiem 5. kvalitātes pakāpi ieguvuši četri pedagoģi, 4. kvalitātes pakāpi ieguvuši 26 pedagoģi, 3. kvalitātes - 653 pedagoģi, 2. kvalitātes pakāpi 15 pedagoģi un 1. kvalitātes pakāpi trīs pedagoģi. 2015./2016. mācību gadā vēlmi novērtēt savas profesionālās darbības kvalitāti izteikuši vēl 667 pedagoģi.
- Lai izvērtētu pedagoģu darba samaksas modeļa ieviešanas ietekmi uz pašvaldību finanšu resursiem, kā arī skolu tīkla sakārtošanu izglītības pakalpojumu ilgtspējai, tika izveidota darba grupa Ministru prezidentes Laimdotas Straujumas vadībā. Darba grupā tika nolemts turpināt jaunā pedagoģu darba samaksas modeļa pilnveidi, kā arī meklēt risinājumu pirmsskolas pedagoģu darba algas paaugstināšanas iespējām. Paralēli tika veikti grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumos Nr. 1616 “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagoģu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs”, paredzot pedagoģu darba samaksas mērķdotācijas sadali atbilstoši skolēnu skaitam administratīvajās teritorijās, kā arī nosakot kārtību, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju valsts augstskolām piederošo vidējās izglītības iestāžu pedagoģu darba samaksai.
- 2015. gadā tika uzsākts un pabeigts Eiropas Komisijas finansēts projekts “Nacionālie koordinatori Eiropas programmas īstenošanai pieaugušo izglītības jomā”. Projekta ietvaros ar ministrijas, vietējo pašvaldību, sociālo partneru

līdzdalību notika divi starpinstitucionālie semināri par pieaugušo mācīšanās jautājumiem, darbības plānu izveidi, konkrētu pasākumu organizēšanu un 15 reģionālie semināri par pieaugušo mācīšanās attīstīšanu, nosakot mērķa grupas, pieaugušo izglītības piedāvātājus un finansēšanas avotus. Semināri tika organizēti arī pašvaldību vadītājiem pašvaldību pieaugušo izglītības koordinatoriem un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, kā arī vietējo pašvaldību ekspertiem un izglītības iestāžu vadītājiem. Organizēti pieci mācību gadatirgi.

Profesionālā izglītība

7. tabula

Finanšu resursu izdevumi profesionālās izglītības īstenošanai

Budžeta programmas/apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam ar izmaiņām (EUR)	Budžeta izpilde pārskata periodā (EUR)
02.00.00 Profesionālās izglītības mācību iestādes	69 976 010	68 491 258
02.01.00 Profesionālās izglītības programmas īstenošana	65 352 783	63 869 533
02.02.00 Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu projektu īstenošana profesionālās izglītības mācību iestādēs	4 623 227	4 621 725

8. tabula

Galvenie profesionālās izglītības indikatori 2013./2014. mācību gadā un 2014./2015. mācību gada sākumā

Galvenie indikatori	2013./2014.	2014./2015.
Izglītojamo skaits izglītības iestādēs, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas	31 055	29 855 (izmaiņas -1200; -3,86%)
Izglītības iestādes, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas	80	77 (izmaiņas -3; -3,75%)
t.sk. ministrijas padotībā esošās izglītības iestādes	45	42 (izmaiņas -3; -6,67%)
t.sk. pašvaldību izglītības iestādes	10	10 (izmaiņas 0; 0,00%)
t.sk. privātās izglītības iestādes	8	8 (izmaiņas 0; 0,00%)
t.sk. citas, piemēram, citu ministriju padotībā esošās izglītības iestādes	17	17 (izmaiņas 0; 0,00%)

Profesionālās izglītības iestāžu optimizācijas un diferenciacijas procesa rezultātā sakārtots profesionālās izglītības iestāžu tīkls. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 6. janvāra rīkojumu Nr.5 "Par Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņem 2010.-2015. gadam" noslēdzies minētajās pamatnostādņēs paredzētais 2010.–2015. gada periodā plānotais valsts profesionālās izglītības iestāžu optimizācijas un diferenciacijas process. Sešu gadu laikā piecas valsts profesionālās izglītības iestādes nodotas pašvaldībām, 28 valsts profesionālās izglītības iestādes reorganizētas, tās apvienojot un to vietā izveidojot 10 jaunas. 2015. gadā deviņas valsts profesionālās izglītības iestādes ar nelielu izglītojamo skaitu (300 un mazāk) tika reorganizētas, pievienojot tās profesionālās izglītības kompetences centriem.

Vienlaikus noslēgusies ERAF projektu īstenošana 10 ministrijas padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs un vienā pašvaldības padotībā esošajā profesionālās izglītības iestādē darbības programmas "Infrastruktūra un papildinājumi" papildinājuma 3.1.1.1. aktivitātes "Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai" otrās projektu iesniegumu atlases kārtas ietvaros, tādējādi nodrošinot izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošanu un tautsaimniecībai nozīmīgu prioritāro izglītības programmu modernizāciju atbilstoši tautsaimniecības vajadzībām un darba devēju prasībām.

Pieņemts likums “Grozījumi Profesionālās izglītības likumā”, kas stājas spēkā 2015. gada 15. maijā. Likums paredz fundamentāli jaunu pieeju Latvijas profesionālajā izglītībā – darba vidē balstītas mācības, profesionālās izglītības iestāžu konventu izveidi, nozaru ekspertu padomju lomas stiprināšanu darba tirgus prasībām atbilstošas profesionālās izglītības veicināšanai, nozaru kvalifikācijas struktūras pilnveidi. Visi minētie pasākumi vērsti uz ciešāku izglītības un darba vides sasaisti un profesionālās kvalitātes pilnveidi.

2014./2015. mācību gadā turpinājās 2013./2014. mācību gadā uzsāktais pilotprojekts darba vidē balstītu mācību īstenošanā. 15 profesionālās izglītības iestādes periodiski īstenoja darba vidē balstītas mācības, dažādās programmās iesaistot aptuveni 200 uzņēmumus un 500 audzēkņus. Balstoties uz darba vidē balstīto mācību pilotprojekta rezultātiem un ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem, tika izstrādāts normatīvā regulējuma priekšlikums darba vidē balstītu mācību īstenošanai valstī, tādējādi turpinot arī 2013. gadā uzsākto sadarbību ar Vācijas izglītības un zinātnes ministriju un Baltijas – Vācijas tirdzniecības kameru darba vidē balstītu mācību attīstībai Latvijā.

2015. gadā tika turpināta ES Erasmus+ programmas projekta “Valsts pārvaldes institūciju atbalsts mācekļībai: darba vidē balstītu mācību īstenošana Latvijā, Lietuvā un Igaunijā” īstenošana. Šajā projektā sadarbībā ar Latvijas darba devēju konfederāciju, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību un Valsts izglītības satura centru, kā arī darba vidē balstītu mācību ekspertiem Latvijas mērogā veikts pētījums “Darba vidē balstītu mācību īstenošana profesionālās izglītības attīstībai Latvijā”. Ministrija kā Erasmus+ projekta koordinators nodrošināja Baltijas partneru sadarbību projekta īstenošanā.

2015. gadā noslēdzās pirmais profesionālās izglītības satura reformas posms (2011.-2015.), kurā veikta nozares attīstības tendenču izpēte Latvijā un ES valstīs, aptverot nozares darbaspēka raksturojumu un prognozes (t. sk. nozarē strādājošo kompetenču un prasmju analīzi un darba piedāvājumu ietekmējošo faktoru izvērtējumu) un sagatavoti 14 nozaru apraksti, izveidotas un aktīvi darbojas 12 nozaru eksperta padomes. Visās nozarēs vienlaicīgi pabeigta profesionālo kvalifikācijas eksāmenu satura pilnveide vai izstrāde 32 profesionālajām kvalifikācijām, kā arī izstrādāts vai pilnveidots 61 profesiju standarts un 19 specializāciju kvalifikācijas pamatprasības (kopā – 80) atbilstoši tautsaimniecības nozaru kvalifikācijas vajadzībām. Reformas ietvaros izstrādāti vai aktualizēti 33% no nepieciešamā profesionālās izglītības satura.

Ministrija sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru, Valsts izglītības attīstības aģentūru, Izglītības kvalitātes valsts dienestu un citām iesaistītajām pusēm turpināja īstenot sagatavošanas darbus Eiropas kredītsistēmas profesionālajā izglītībā (ECVET) pieeju īstenošanai Latvijā.

Augstākā izglītība

9. tabula

Finanšu resursu izdevumi augstākās izglītības īstenošanai

Budžeta programma / apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā, EUR
03.00.00 Augstākā izglītība	62 926 699	62 480 943
03.01.00 Augstskolas	45 887 669	45 887 669
03.03.00 Zinātniskās darbības attīstība augstskolās un koledžās	5 744 727	5 744 727
03.04.00 Studējošo un studiju kreditēšana	370 467	349 607
03.08.00 Augstākās izglītības padome	97 511	97 511
03.11.00 Koledžās	9 892 778	9 565 012
03.12.00 Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projekta īstenošana	474 967	474 966
03.13.00 Studiju virzienu akreditācija	458 580	361 451

10. tabula

**Galvenie augstākās izglītības indikatori
no 2011./2012. līdz 2015./2016. akadēmiskajam gadam**

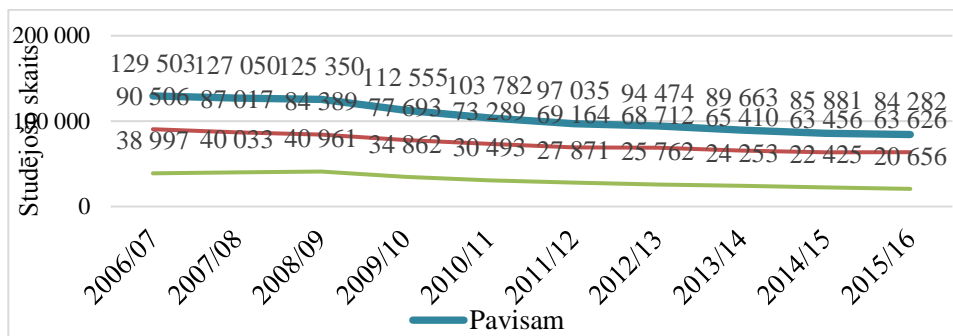
Galvenie indikatori	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.	Absolūtās un relatīvās izmaiņas pret 2014./2015.
Studējošo skaits	97 035	94 474	89 663	85 881	84 282	- 1 599 - 2%
Augstskolu un koledžu akadēmiskā personāla* skaits	4 753	4 919	4 883	4 860	4 910	+50 +1%

*Akadēmiskais personāls, kuram augstākās izglītības iestāde ir ievēlēšanas vieta.

2015. gada beigās Latvijā darbojās sešas universitātes, 24 augstskolas un akadēmijas, 26 koledžas un divas ārvalstu augstskolu filiāles. No visām augstākās izglītības iestādēm 34 bija valsts dibinātas un 24 – juridisko personu dibinātas. Gada laikā akadēmiskā personāla, kuram augstskola ir ievēlēšanas vieta, skaits ir nedaudz pieaudzis (par 1%), pakāpeniski palielinās arī akadēmiskā personāla ar zinātnisko grādu īpatsvars – 2015./2016. akadēmiskajā gadā no visa akadēmiskā personāla 59% bija ar zinātnisko grādu.

1. attēls

**Studējošo skaita dinamika Latvijā
no 2006./2007. līdz 2015./2016. akadēmiskajam gadam**

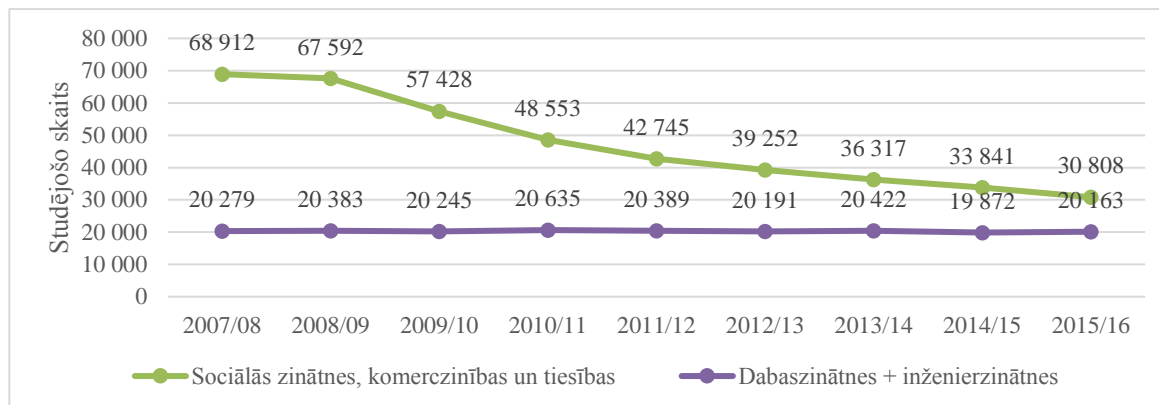
2015./2016. akadēmiskā gada sākumā kopējais studējošo skaits augstākās izglītības iestādēs Latvijā bija 84 282. Salīdzinot ar iepriekšējo akadēmisko gadu, studentu skaits samazinājās par 2%, kas ir mazāks kritums nekā iepriekš (2014./2015. akadēmiskajā gadā studentu skaits bija samazinājies par 4%). Analizējot datus atkarībā no iestādes dibinātāja, secināms, ka valsts augstskolās un koledžās studējošo skaits ir pat nedaudz palielinājies (no 63 456 uz 63 626), bet studentu skaits turpinājies kristies juridisko personu dibinātajās iestādēs. Tajās studējošo skaits 2015./2016. akadēmiskajā gadā samazinājās par 8%. Kopumā valsts augstskolās un koledžās studēja trīs ceturtdaļas no visiem studējošajiem.

Par valsts budžeta līdzekļiem šajā akadēmiskajā gadā studēja aptuveni 2/5 studentu (41% jeb 34 873), bet lielākā daļa (59%) izmantoja citus finansējuma avotus studiju maksas segšanai. Valsts augstskolās par valsts budžeta līdzekļiem studēja 53%, citus finansējuma avotus izmantoja 47%.

Pastāv būtiska atšķirība studentu skaita tendencēs starp dažādām jomām: studējošo kritums ir izteikts sociālajās zinātnēs, galvenokārt uz maksas studentu rēķina, savukārt studējošo skaits dabaszinātnēs un inženierzinātnēs ir stabils, pateicoties piešķirtajām budžeta vietām šajās jomās.

3. attēls

Studējošo skaita dinamika izglītības grupās “Sociālās zinātnes, komerczinības un tiesības”, “Dabaszinātnes, matemātika un informācijas tehnoloģijas” un “Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība” no 2007./2008. līdz 2015./2016. akadēmiskajam gadam

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī 2015. gadā no valsts budžeta līdzekļiem finansējamo studiju vietu sadalījumā prioritātes bija t.s. STEM jomas izglītības programmas, kurās tika piešķirti 42% no visām par valsts budžeta līdzekļiem finansētajām studiju vietām – 31% inženierzinātnēs, ražošanā un būvniecībā un 11% dabaszinātnēs, matemātikā un informācijas tehnoloģijās.

11. tabula

2015. gadā no valsts budžeta līdzekļiem (no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem) finansējamo studiju vietu skaita sadalījums

	Pavisam		Augstskolās (skaits)	Koledžās (skaits)
	skaits	%		
Izglītība	1 985	7%	1 985	0
Humanitārās zinātnes un māksla	4 032	14%	3 988	44
Sociālās zinātnes, komerczinības un tiesības	3 510	12%	3 409	101
Dabaszinātnes, matemātika un IT	3 107	11%	2 990	117
Inženierzinātnes, ražošana un būvniecība	9 074	31%	8 242	832
Lauksaimniecība	715	2%	681	34
Veselības aprūpe un sociālā labklājība	4 880	17%	3 333	1 547
Pakalpojumi	1 791	6%	1 668	123
KOPĀ	29 094	100%	26 296	2 798

Bakalaura un profesionālajās studiju programmās 2015. gadā tika piešķirtas 22 745 valsts budžeta finansētās studiju vietas, maģistra programmās – 4 968 vietas un doktora programmās – 1 381 vieta. Procentuāli sadalījums nav mainījies, 78% no valsts finansēto studiju vietu piešķirot pamatstudijām (bakalaura un profesionālās studiju programmas), 17% – maģistra, tai skaitā profesionālā maģistra un 2. līmeņa profesionālajām studiju programmām, un 5% – doktora studiju programmām.

12. tabula

No valsts budžeta finansēto studiju vietu skaita izmaiņas no 2011. līdz 2015. gadam

Gads	No valsts budžeta līdzekļiem finansēto studiju vietu skaits KOPĀ	Bakalaura un profesionālās studiju programmas		Maģistra (t.sk. profesionālā maģistra un 2.līm. prof. studiju programmas)		Doktora studiju programmas	
		Skaitis	%	Skaitis	%	Skaitis	%
2015.	29 094	22 745	78%	4 968	17%	1 381	5%
2014.	29 246	22 867	78%	5 020	17%	1 359	5%
2013.	29 438	22 991	78%	5 073	17%	1 374	5%
2012.	29 666	23 339	78%	4 950	17%	1 377	5%
2011.	29 524	23 204	78%	4 925	17%	1 395	5%

Absolventu skaits 2014./2015. akadēmiskajā gadā samazinājās par 2% – no 17 390 iepriekšējā gadā līdz 17 021 pārskata gadā. Doktora zinātniskā grāda ieguvēju skaits nav būtiski mainījies: 2015. gadā zinātnisko grādu ieguvušas 263 personas, kas ir tikai par trīs mazāk nekā iepriekšējā gadā. Absolūtais vairākums zinātnisko grādu ieguvuši valsts augstskolās (97% jeb 256).

Maģistra grādu 2015. gadā ieguva 3 848 personas (par 6% mazāk nekā iepriekš), un lielākā daļa jeb 61% no tiem ir profesionālais maģistra grāds.

Koledžās 2015./2016. akadēmiskajā gadā studēja 10 778 studenti, kas ir 13% no visiem studējošajiem Latvijā, un lielākā daļa studēja valsts koledžās (6 599). Visbiežāk studenti koledžās apguvuši sociālās zinības, komerczinības un tiesības (38%), kā arī veselības aprūpi un sociālo labklājību (28%), bet t.s. STEM jomās studēja kopumā 18% no visiem studentiem koledžās. Pastāv būtiskas atšķirības studiju programmu izvēlē starp studējošajiem valsts vai juridisko personu dibinātajās koledžās – ja valsts koledžās studenti visbiežāk apgūst ārstniecību un māšzinības, kā arī personu un īpašumu aizsardzību, tad juridisko personu dibinātajās koledžās studenti pārsvarā studē vadību un administrēšanu, tiesību zinātni, grāmatvedību un nodokļus.

No valsts budžeta līdzekļiem finansētajās studiju vietās koledžās studēja 4 717 studenti (visi valsts dibinātajās koledžās), kas ir 71% no studējošo kopskaita valsts koledžās.

13. tabula

Latvijas augstskolās un koledžās studējošo mobilo studentu* skaita dinamika no 2011./2012. līdz 2015./2016. akadēmiskajam gadam

Rādītājs		2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.
Latvijas augstskolās un koledžās studējošie moblie studenti	Skaitis	2 717	3 493	4 475	5 293	6 465
	%**	3%	4%	5%	6%	8%
Tai skaitā studē grāda kvalifikācijas iegūšanai	Skaitis	2 202	2 757	3 492	4 261	5 458
Tai skaitā studē apmaiņas programmās	Skaitis	515	736	983	1 032	1 007

* Mobilie studenti ir personas, kuras iepriekšējo izglītību ieguvušas ārpus Latvijas.

** No kopējā studējošo skaita Latvijas augstskolās un koledžās.

Saskaņā ar ministrijas datiem 2015./2016. akadēmiskajā gadā turpinājās palielināties mobilo studentu skaits Latvijas augstskolās un koledžās. Kopumā augstākās izglītības iestādēs studēja 6 465 ārvalstu studenti jeb 8% no kopējā studējošo skaita. Absolūtais vairākums no tiem bija augstskolās (96%) – 3 889 valsts augstskolās un 2 301 juridisko personu dibinātajās augstskolās. 84% no ārvalstu studentiem studēja Latvijā grāda vai kvalifikācijas iegūšanai.

Visvairāk ārvalstu studentu 2015./2016. akadēmiskajā gadā bija no Vācijas (15% no kopējā ārvalstu studentu skaita) un Uzbekistānas (14%), kā arī Krievijas (9%), Indijas (7%), Kazahstānas (5%) un Zviedrijas (5%).

Salīdzinot datus pa iestādēm, vislielākais ārvalstu studentu skaits 2015./2016. akadēmiskajā gadā bija Rīgas Stradiņa universitātē (1 610 jeb 25% no visiem ārvalstu studentiem), Rīgas Tehniskajā universitātē (1 141 jeb 18%) un Latvijas Universitātē (731 jeb 11%).

Viens no studiju finansēšanas veidiem ir studiju kredīts (aizdevums studiju maksas segšanai) un studējošā kredīts (aizdevums dzīvošanai u.c. izdevumu segšanai). 2015. gadā noslēgti 1 495 līgumi par studiju kredītu piešķiršanu par kopējo summu 7,8 milj. eiro, kā arī 323 līgumi par studējošā kredīta piešķiršanu par kopējo summu 1,6 milj. eiro. Pieprasījums pēc studiju un studējošo kredītiem ar katru gadu samazinās.

Pārskata gadā ir uzsākta 2014. gadā ar Pasaules Bankas atbalstu izstrādātā jaunā augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešana. Jaunā finansēšanas modeļa ieviešana ir izklāstīta konceptuālajā ziņojumā "Par jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešana Latvijā", kurš 2015. gada 29. jūnijā apstiprināts Ministru kabinetā. Ziņojums sniedz pārskatu par Pasaules Bankas īstenotā pētījuma gaitu un rezultātiem, izvirza priekšlikumus jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešanai un raksturo alternatīvos risinājumus atkarībā no pieejamā finansējuma un to paredzamo ietekmi uz Latvijas augstākās izglītības konkurētspēju un pieejamību.

Konceptuālais ziņojums par Latvijas sociālekonomiskajai situācijai piemērotāko risinājumu izvirza trīs pilāru finansēšanas modeli, kura galvenie elementi ir pamata finansējums (institucionālais finansējums studiju procesa un pētniecības nodrošināšanai), snieguma finansējums (finansējums, kas tiek piešķirts par studiju un pētniecības rezultātu sasniegšanu), inovāciju finansējums (uz nākotnes attīstību vērsts finansējums, kas veicina iestāžu specializāciju un profilu attīstību).

Ministrijas izstrādātais jaunais finansēšanas modelis ir vērsts uz pētniecībā balstītas augstākās izglītības attīstību, rezultātu pārvaldības ieviešanu augstākās izglītības institūcijās un augstākās izglītības piedāvājuma salāgošanu ar Latvijas tautsaimniecības attīstības un darba tirgus vajadzībām.

Jaunā finansēšanas modeļa ieviešana tika uzsākta jau 2015.gadā līdz ar otrā pilāra – sniegumā balstītas augstākās izglītības finansēšanas – ieviešanu. 2015. gada 28. jūlijā tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr.994 "Kārtība, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem", nosakot kritērijus sniegumā balstītai augstskolu finansēšanai.

Ministru kabinets atbalstīja papildu līdzekļu piešķiršanu pētniecībā balstītas augstākās izglītības finansēšanai, 2015. gadā tam atvēlot 4 milj. eiro, bet 2016. un 2017. gadā 5 milj. eiro gadā. Ministrija nodrošināja 2015. gadā papildus piešķirtā finansējuma sadali starp Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas, Veselības ministrijas un Zemkopības ministrijas padotībā esošajām augstākās izglītības iestādēm, finansējuma piešķirot pēc vienotiem kritērijiem.

Zinātne

14. tabula

Finanšu resursu izdevumi zinātnes īstenošanai

Budžeta programma / apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā, EUR
05.00.00 Zinātne	34 662 114	34 649 184
05.01.00 Zinātniskās darbības nodrošināšana	6 139 087	6 137 043
05.02.00 Zinātnes bāzes finansējums	22 018 262	22 017 743
05.04.00 Krišjāņa Barona Dainu skapis	215 992	215 992
05.12.00 Valsts pētījumu programmas	6 191 487	6 182 660
05.15.00 Latvijas Zinātnes padomes darbības nodrošināšana	97 286	95 746

2015. gadā ministrija turpināja zinātnes reformas, kas balstās uz 2014. gadā veikto Latvijas zinātnes starptautisko izvērtējumu, ko ministrija īstenoja sadarbībā ar Ziemeļvalstu Ministru padomes sekretariātu Latvijā.

Lai sekmētu integrētas un visaptverošas pētniecības sistēmas izveidi, koncentrējot finansēšanu starptautiski konkurētspējīgās zinātniskās institūcijās, ministrija izstrādājā un Ministru kabinets atbalstīja strukturālo reformu pasākumus, lai attīstītu starptautiski konkurētspējīgu zinātni un zinātnē balstītu modernu augstāko izglītību (informatīvais ziņojumu “Latvijas zinātnes strukturālās reformas īstenošana līdz 2015. gada 1. jūlijam”). Latvijas zinātnes strukturālās reformas ietver četrus galvenos virzienus: 1) zinātnisko institūciju iniciētās reformas, 2) normatīvā regulējuma un pārvaldības uzlabošanu zinātnes nozarē, 3) atbalsta pasākumus zinātnisko institūciju iniciētajām reformām un 4) zinātniskās darbības monitoringa sistēmas izveidošanu. Zinātnisko institūciju iniciētās reformas ir vērstas uz starptautiskā izvērtējuma ieteikumu īstenošanu un ietver pasākumus funkcionālai un teritoriālai resursu konsolidācijai, tajā skaitā pārvaldības spējas stiprināšanai un izcilības attīstībai.

Zinātnisko institūciju konsolidācijas un izcilības veicināšanai 2015. gadā tika īstenota darbības programmas “Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.1.1.3.3. apakšaktivitāte ”Zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes attīstība”. Apakšaktivitātes ietvaros 2015. gadā tika īstenoti 12 projekti par 9,9 milj. eiro. Līgumi par projektu īstenošanu noslēgti 2015. gada maijā un īstenoti līdz 31.decembrim. Šo projektu īstenošanas gaitā tika finansēta: 1) zinātnisko institūciju attīstības stratēģiju izstrāde (ietverot pētniecības programmu 2015.-2020. gadam, cilvēkresursu un institucionālās attīstības plānu), 2) resursu vadības un rezultātu pārvaldības sistēmas izstrāde, 3) materiālo un nemateriālo aktīvu iegāde mērķsadarbības pasākumu īstenošanai ar citām zinātniskajām institūcijām, augstskolām vai darba devējiem u.c.

Konsolidācijas rezultātā notika 16 zinātnisko institūciju reorganizācija un, sākot ar 2016. gadu, valsts budžeta finansējums tiek piešķirts 21 zinātniskajai institūcijai. Paredzams, ka uzsāktās nozares konsolidācijas rezultātā 2020. gadā Latvijā kopumā būs 20 starptautiski konkurētspējīgas zinātniskās institūcijas ar novērtējumu ”4” un ”5”.

Lai nodrošinātu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu tikai konkurētspējīgām zinātniskām institūcijām, Ministru kabinets 2014. gadā apstiprināja grozījumus Ministru kabineta 2013. gada 12. novembra noteikumos Nr. 1316 “Kārtība, kādā aprēķina un piešķir bāzes finansējumu zinātniskajām institūcijām”, nosakot, ka no 2016.gada bāzes finansējumu nesaņems vāji (ar “1” un “2”) novērtētās zinātniskās institūcijas, kas nepiedalās zinātnes konsolidācijas procesā. Attiecīgi, 2015. gadā veicot aprēķinus par 2016. gadā piešķiramo finansējumu, tas tika paredzēts tikai uz “3”, “4” un “5” novērtētajām institūcijām.

2015. gadā ministrija ir izstrādājusi Viedās specializācijas jomu ekosistēmas aprakstus, lai politikas veidotāji, ieviesēji, īstenoņi un sabiedrība kopumā izprastu specializācijas jomu būtību, nišas, uzdevumus, vajadzības un ietekmi uz tautsaimniecību. Katras Viedās specializācijas jomas ekosistēma ietver valsts, uzņēmējdarbības, izglītības un zinātnes sektora pārstāvjus, kuri rada viedās specializācijas jomā ietilpstošas zināšanas vai tās izmanto. Ekosistēmas kontekstā tiek vērtēti tādi ietekmējošie apstākļi kā tirgus, finansējums, zināšanu jomas mērogs, valsts atbalsta instrumenti un normatīvais regulējums.

Stratēģijas ietvaros ir izstrādāti galvenie kritēriji, pēc kuriem izvērtēt no publiskajiem resursiem finansējamus projektus. Tie ir:

- cilvēkkapitāla pieaugums, ko izsaka kā visu ar projektu saistīto cilvēku kompetences pieauguma summu noteiktā nozarē;
- zinātniskā izcilība, kuru raksturo tas, cik nākotnes vai tagadnes problēmu risināšanai nodēriņu jaunu zināšanu projekts radīs un cik daudz vēl nezināmas informācijas var iegūt;

- tīrā šodienas ekonomiskā vērtība jeb finansiālais un sabiedriskais labums šodienas vērtībā, ko projekta rezultāti radīs visā to izmantošanas laikā.

Turpinot 2013. gadā Ministru kabinetā apstiprināto “Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādņu 2014.-2020. gadam” īstenošanu, atbilstoši plānots valsts budžeta programmas “Zinātne” finansējums, par politikas virsmērķi izvirzot Latvijas zināšanu bāzes un inovāciju kapacitātes attīstību sešos stratēģiskajos rīcības virzienos:

1) attīstīt zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju jomas cilvēkkapitālu, līdz 2020. gadam palielinot pētniecībā nodarbināto skaitu zinātniskajās institūcijās un uzņēmējdarbības sektorā vismaz līdz septiņiem tūkstošiem, fokusējot identificētajās zināšanu specializācijas jomās;

2) veicināt Latvijas zinātnes starptautisko konkurētspēju, ievērojot reģionālās attīstības principu un koncentrējot pētniecību mazākā skaitā lielāku un spēcīgāku institūciju, sekmējot atzītās starptautiskās datubāzēs publicētu zinātnisko rakstu skaita pieaugumu līdz 1 500 rakstiem un izgudrojumu skaita pieaugumu līdz 50 intelektuālā īpašuma vienībām gadā;

3) modernizēt un integrēt pētniecības un izglītības sektoru, palielinot to spēju reaģēt uz nākotnes izaicinājumiem pētniecībā, tehnoloģiju izstrādē un inovācijās un paaugstinot izglītības sektora mobilitāti;

4) veidot efektīvāku zināšanu pārneses vidi un stiprināt uzņēmumu absorbcijas un inovācijas kapacitāti, attīstot pieprasījumu pēc jaunām zināšanām, un zinātnisko institūciju spēju atbildēt uz šo pieaugošo pieprasījumu;

5) optimizēt zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju jomas pārvaldību, nodrošinot efektīvu koordināciju un investīciju pieaugumu pētniecībā un attīstībā;

6) veidot pieprasījumu pēc zinātnes un inovācijām, informējot sabiedrību par zinātnes sasniegumiem un popularizējot inovatīvu darbību un tehnoloģiju attīstību.

Valsts budžeta apakšprogramma 05.02.00 “Zinātnes bāzes finansējums” nodrošina Latvijas zinātnes institucionālo finansējumu, pamatojoties uz objektīviem kapacitātes un zinātnisko sasniegumu rādītājiem. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā piešķir zinātnes bāzes finansējumu, balstoties uz 2013. gada 12. novembrī Ministru kabinetā apstiprinātajiem noteikumiem Nr. 1316 „Kārtība, kādā aprēķina un piešķir bāzes finansējumu zinātniskajām institūcijām”. Tie ir jauni kritēriji zinātniskās darbības kvalitātes izvērtēšanai, kuriem jāveicinā zinātnes politikas mērķu sasniegšanu – zinātniskās ekselences palielināšanu, sasaisti ar industriju, ārējā finansējuma piesaisti un cilvēkresursu atjaunotni.

No 2015. gada, pamatojoties uz ministrijas organizēto zinātnisko institūciju darbības starptautisko izvērtējumu, ministrija aprēķina un piešķir papildu finansējumu (10% apmērā no valsts budžetā kārtējam gadam piešķirtā bāzes finansējuma) tām zinātniskajām institūcijām, kuras minētajā izvērtējumā saņēmušas novērtējumu ”4” un ”5”. Šis papildus finansējums 2015. gadā tika sadalīts starp Latvijas Organiskās sintēzes institūtu, Latvijas Cietvielu fizikas institūtu, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centru, Elektronikas un datorzinātņu institūtu, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūtu, Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūtu “BIOR”, Latvijas Universitāti, Daugavpils Universitāti un Ventspils augstskolu.

Līdz ar 2015. gada 30. decembra grozījumiem noteikumos Nr.1316 ir ieviests minimālais zinātniskā personāla pārstāvju skaits pilna laika ekvivalenta izteiksmē (PLE), lai zinātniskā institūcija var pretendēt uz zinātnes bāzes finansējuma saņemšanu: 25 PLE – valsts zinātniskajiem institūtiem un valsts dibinātajām universitātēm, valsts dibināto augstskolu zinātniskajiem institūtiem, 10 PLE – valsts dibinātajām augstskolām un valsts dibinātajām akadēmijām, izņemot valsts dibinātās akadēmijas, kuras ir Kultūras ministrijas padotībā, 5 PLE – valsts dibinātajām akadēmijām, kuras ir Kultūras ministrijas padotībā. Minimālie zinātniskā personāla PLE stāsies spēkā 2017. gadā.

Papildus, atbilstoši 2015. gada 30. decembra grozījumiem noteikumos Nr.1316, no 2016. gada stājas spēkā bāzes finansējuma piešķiršana pētnieciskā darba daļējai nodrošināšanai valsts dibināto augstskolu akadēmiskajam personālam – profesoriem, asociētajiem profesoriem un docentiem, kas veic zinātnisko darbību, lai nodrošinātu zinātniskās darbības attīstību augstākās izglītības iestādēs. Šis finansējums tiek aprēķināts kā viena astotā daļa pilna darba laika slodzes atbilstoši profesora zemākajai mēneša darba algas likmei saskaņā ar pedagogu darba samaksas normatīviem un attiecas uz tiem akadēmiskā personāla pārstāvjiem, kas nav ievēlēti kā vadošie pētnieki, pētnieki vai zinātniskie asistenti attiecīgajā augstskolā.

Valsts budžeta programmā “Zinātnes bāzes finansējums” finansējums zinātniskajām institūcijām, 2015. gadā sasniedza tikai 54% no apjoma, kas būtu nepieciešams saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 12. novembra noteikumiem Nr. 1316 „Kārtība, kādā aprēķina un piešķir bāzes finansējumu zinātniskajām institūcijām” un tajā paredzētajiem zinātnisko institūciju kapacitātes un zinātnisko sasniegumu rādītājiem.

Valsts budžeta apakšprogrammas “Zinātnes bāzes finansējums” ietvaros ministrija nodrošina zinātniskajām institūcijām bezmaksas pieeju vienotajam nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskajam pamattīklam, kas pētniekiem ļauj izmantot starptautisko zinātnisko publikāciju datu bāzi *Science Direct* un bibliogrāfiskās informācijas datubāzi *SCOPUS*. Kopš 2015. gada ministrija valsts zinātniskajām institūcijām nodrošina arī bezmaksas pieeju *Web of Science* bibliogrāfiskās informācijas datubāzei.

No valsts budžeta programmas 05.04.00 “Krišjāņa Barona Dainu skapis” ministrija finansē Dainu skapja uzturēšanu un digitalizāciju. 2015. gadā ir izstrādāta, pilnveidota un ar materiāliem papildināta digitālā arhīva vietne garamantas.lv. Šajā vietnē tiek piedāvāta un īstenota arī citu kultūriestāžu un privāto krājumu integrēšana. Šādā veidā garamantas.lv ir integrējis J.G.Herdera latviešu tautasdziesmu manuskriptus, ko tai atvēlējusi Berlīnes Valsts bibliotēka. Kopā 2015. gadā digitalizētas un Latviešu folkloras krātuves digitālajā arhīvā ievietotas 220 folkloras kolekcijas – 64 000 manuskriptu faili, kas aizņem 5 035 GB.

Vietnē gadagramatas.lv ir integrēti arī iepriekš digitalizētie materiāli, tādi kā K.Barona Dainu skapis ar 270 453 digitālajām Dainu skapja lapiņām un 173 846 dainu vienībām, 15 463 ilustrācijas un 13 545 ilustrāciju faili, 4790 audioieraksti, sakāmvārdu kartotēka – 25 000 tekstu, dažādi iepriekš digitalizēti materiāli – ap 5 000 tekstu vienību, 300 manuskriptu failu.

No valsts budžeta programmas 05.01.00 “Zinātniskās darbības nodrošināšana” 2015. gadā tika finansēti fundamentālo un lietišķo pētījumu projekti 4 388 212 eiro apmērā un Latvijas Zinātņu akadēmijas darbība 1 037 445 eiro apmērā, tai skaitā 606 140 eiro no šī finansējuma nodrošināja 237 grantus emeritētiem zinātniekiem.

Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekti ir zinātniskās darbības projekti, kuru mērķis ir radīt jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas. Latvijas zinātnieki 2015. gadā īstenoja 65 tematisko pētījumu projektus ar finansējumu 3 192 765 eiro un deviņus pētnieciskās sadarbības projektus ar kopējo finansējumu 1 195 447 eiro.

Finansējums valsts budžeta apakšprogrammā 05.12.00 “Valsts pētījumu programmas” 2015. gadā bija 6 191 487 eiro, un tā ietvaros pārskata gadā tika turpināta 2014. gadā apstiprināto 14 valsts pētījumu programmu īstenošana.

Budžeta programmas 05.00.00 “Zinātne” ietvaros budžeta apakšprogrammā 05.15.00 “Latvijas zinātnes padomes darbības nodrošināšana” 2015. gadā tika finansēta Latvijas Zinātnes padomes darbība 97 286 eiro apmērā.

Atbalsts starptautiskajiem zinātniskās pētniecības projektiem

Lai veicinātu Latvijas zinātnisko institūciju konkurētspēju Eiropā, 2015. gadā zinātniskajām institūcijām un uzņēmumiem tika nodrošināts atbalsts 2 649 165 eiro apmērā dalībai ES pētniecības un

tehnoloģiju attīstības programmās un projektos. Līdzfinansējums piešķirts 59 jau uzsāktu starptautiskās sadarbības projektu īstenošanai, t.sk. 7. Ietvara programmas, BONUS programmas, EUROSTARS programmas, ARTEMIS un IMI kopuzņēmumu atbalstītiem projektiem, dalībai trīs COST akcijās, kā arī ERA-NET un ERA-NET Plus ietvaros īstenotiem projektiem. Tika noslēgti līgumi par atbalstu jauniem 24 pētniecības sadarbības projektiem. Papildus 2015. gada 10. decembrī VIAA organizēja praktisku konferenci “Programma „Apvārsnis 2020” Latvijā – sasniegtais un iespējas”, kas pulcēja ap 300 dalībnieku, lai apspriestu jautājumus saistībā ar Latvijas dalību un sekmēm „Apvārsnis 2020” programmas konkursos.

Lai nodrošinātu Latvijas zinātnisko institūciju dalību starptautiskajos pētniecības projektos, 2015. gada 26. maijā tika apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr. 259 “Atbalsta piešķiršanas kārtība dalībai starptautiskās sadarbības programmās pētniecības un tehnoloģiju jomā” un Ministru kabineta noteikumi Nr. 258 “Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība projektu īstenošanai EUREKA programmas ietvaros”, kā arī noslēgti starptautiski līgumi par dalību kopējās programmās un tehnoloģiju ierosmēs (EUROSTARS-2, BONUS un ECSEL programmās).

Savukārt, lai motivētu zinātnisko institūciju līdzdalību ES pētniecības un inovāciju pamatprogrammās un sekmētu starptautisko sadarbību pētniecības un tehnoloģiju jomā, 2015. gadā tika īstenota „Baltic Bonus” programma, kuras ietvaros tiek piešķirts atbalsts kvalitatīvu projektu izstrādei, kas iesniegti programmas „Apvārsnis 2020” konkursos un ir saņēmuši augstu ekspertu novērtējumu. „Baltic Bonus” programmas īstenošanai 2015. gadā bija piešķirti 96 190 eiro, kas nodrošināja atbalstu 50 kvalitatīvu pētniecības projektu izstrādei.

Veicinot starptautisko sadarbību ar trešajām valstīm, atbalsts tika sniegts 10 trīspusēju pētniecības projektu īstenošanai Taivānas – Lietuvas – Latvijas zinātniskās sadarbības atbalsta fonda ietvaros par kopējo summu 146 515 eiro, sešu divpusēju projektu īstenošanai Latvijas un Baltkrievijas sadarbības programmas zinātnē un tehnikā ietvaros par kopējo summu 133 116 eiro, kā arī piecu mobilitātes projektu īstenošanai Latvijas un Francijas sadarbības programmas „Osmoze” ietvaros par kopējo summu 12 500 eiro. 2015. gada 31. decembrī tika noslēgta Latvijas Izglītības un zinātnes ministrijas un Ukrainas Izglītības un zinātnes ministrijas vienošanās par divpusējās sadarbības programmas īstenošanu zinātnes un tehnoloģiju jomā 2016.-2020. gadā. Programma paredz veicināt un attīstīt sadarbību zinātnes un tehnoloģiju jomā starp Latviju un Ukrainu, atbalstīt zinātniski pētniecisko projektu īstenošanu ar abu pušu līdzdalību un savstarpējas zinātnieku un speciālistu apmaiņas vizītes zinātnisko sakaru paplašināšanai.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2015. gada 26. marta rīkojumu Nr. 160 “Par Latvijas dalību Eiropas akadēmiskajā tīklā GEANT”, ministrija ir uzņēmusies jaunas budžeta saistības ES programmas “Apvārsnis 2020” projekta GEANT 4 īstenošanai 2015. gadā 103 634 eiro apmērā, lai nodrošinātu pieslēgumu GEANT tīklam un segtu Latvijas dalības maksu GEANT tīkla asociācijā.

2015. gada 23. jūnijā tika noslēgts Izglītības un zinātnes ministrijas, Ekonomikas ministrijas un Eiropas Komisijas Vienotā pētniecības centra saprašanās memorands, kas paredz uzsākt sadarbību ar centru divos pamatvirzienos: Viedās specializācijas stratēģijas izpildes novērtējuma un monitoringa analīzē, kā arī Viedās specializācijas stratēģijas ietekmes uz pētniecību un tautsaimniecību novērtējuma analīzē un pētniecībā enerģētikas jomā. Paredzēts, ka šī memoranda ietvaros tiks īstenotas mācības, konferences, kā arī sadarbības projekti Viedās specializācijas stratēģijas īstenošanā.

Turpinot kosmosa nozares attīstību, 2015. gada 30. janvārī tika parakstīts Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) Eiropas Sadarbības valsts plāna hartu (ESVP harta). Ar ESVP hartas parakstīšanu stājās spēkā 2013. gada 15. martā parakstītais EKA Sadarbības valstu līgums, kura mērķis ir uzlabot un attīstīt valsts kosmosa industrijas kapacitāti un, kas kompetentajiem Latvijas uzņēmumiem un zinātniskajām institūcijām paver iespēju piedalīties EKA programmās dažādu zinātnisku un rūpniecisko projektu īstenošanai kosmosa nozarē. Aizvadītajā gadā tika noslēgti 11 līgumi ar zinātniskajām institūcijām un industrijas pārstāvjiem par projektu realizāciju kosmosa jomā par kopējo summu 1 532 030 eiro.

Pārskata gadā tika īstenoti aktivitātes 2.1.1.2 “Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās” 16 otrās kārtas projekti par kopējo attiecināmo izmaksu summu 1 280 326 eiro. Aktivitātes mērķis ir zinātnisko institūciju zinātniskās kapacitātes attīstības un Latvijas zinātnes atpazīstamības veicināšana ESā un pasaulē, ko nodrošina dalība starptautiskos pētniecības un

sadarbības projektu konsorcijs, tai skaitā sadarbības projektos ar Eiropas Komisijas Vienoto pētniecības centru un programmas "Apvārsnis 2020" projektos.

Sports

15. tabula

Finanšu resursu izdevumi sporta politikas īstenošanai

Budžeta programmas/apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam ar izmaiņām, EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā EUR
09.00.00 Sports	31 949 096	31 458 797
09.04.00 Sporta būves	7 156 230	7 156 134
09.08.00 Balvas par izciliem sasniegumiem sportā	142 686	142 686
09.09.00 Sporta federācijas un sporta pasākumi	2 206 920	2 206 920
09.10.00 Murjāņu sporta ģimnāzija	3 850 514	3 360 311
09.12.00 Latvijas Sporta muzejs	85 146	85 146
09.16.00 Dotācija nacionālas nozīmes starptautisko pasākumu organizēšanai Latvijā	1 048 803	1 048 803
09.17.00 Dotācija komandu sporta spēļu izlašu nodrošināšanai	1 306 307	1 306 307
09.19.00 Finansējums profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām	9 057 590	9 057 590
09.21.00 Augstas klases sasniegumu sports	5 980 124	5 980 124
09.23.00 Valsts ilgtermiņa saistības sportā – Dotācija Latvijas Olimpiskajai komitejai (LOK) – valsts galvoto aizdevumu atmaksai	764 776	764 776
09.25.00 Dotācija biedrībai "Latvijas Paraolimpiskā komiteja" pielāgotā sporta attīstībai	350 000	350 000

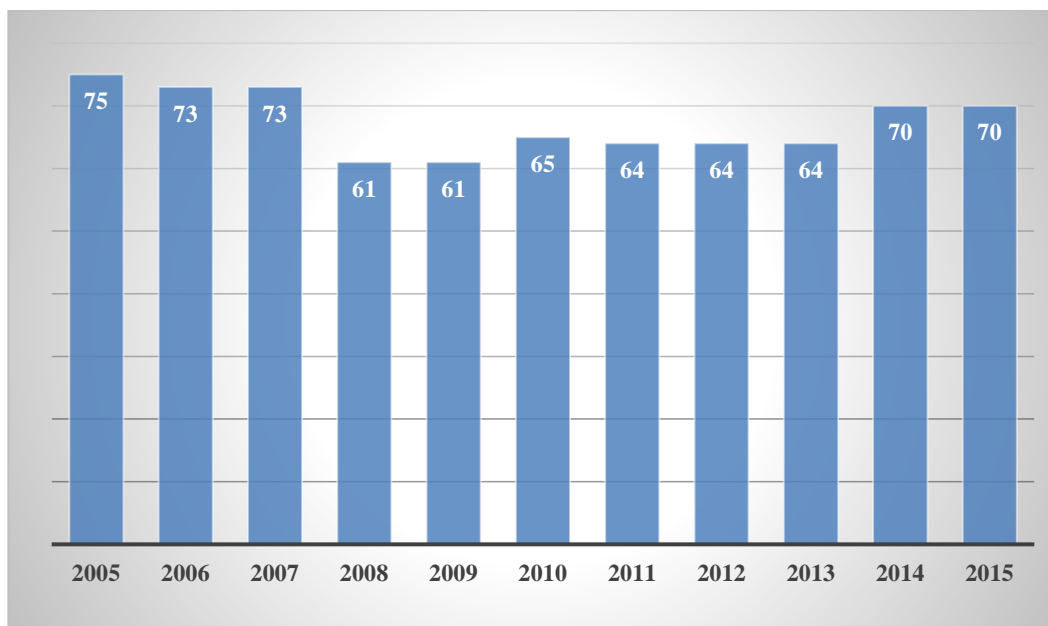
Pārskata gadā ministrija turpināja īstenot vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentā – Sporta politikas pamatnostādņēs 2014.-2020. gadam – noteiktos sporta politikas pamatprincipus, mērķus, rīcības virzienus un uzdevumus, kas vērsti uz sporta politikas mērķu sasniegšanu un problēmu risināšanu sporta nozarē.

Pārskata gadā, salīdzinājumā ar 2014. gadu, valsts finansējuma apjoms sporta nozarei samazinājies par 13,3 %, tomēr, neraugoties uz to, nodrošināta visu svarīgāko sporta nozares pasākumu īstenošana.

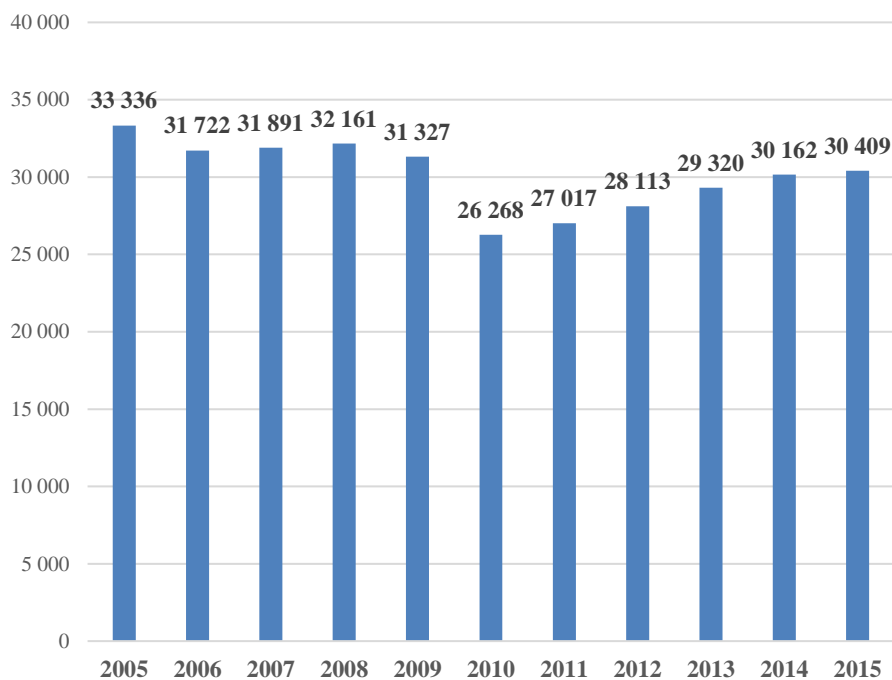
Lai veicinātu bērnu un jauniešu interesi izmantot sporta nodarbības ne tikai kā veselīgu un aktīvu brīvā laika pavadīšanas līdzekli, bet arī mērķtiecīgai savas sportiskās meistarības pilnveidei, apgūstot profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas, valsts nodrošina finansējumu 70 pašvaldību dibinātām profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēm 52 pašvaldībās (9 pilsētu un 43 novadu pašvaldībās) 30 409 bērnu un jauniešu iesaistīšanai profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu apguvei 37 sporta veidos.

Pavisam profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs nodarbojas 34 514 bērni un jaunieši. Pozitīvi ir vērtējams fakts, ka profesionālās ievirzes sporta izglītības iestāžu skaits un tajās iesaistīto audzēkņu skaits pakāpeniski pieaug. Valsts finansēto profesionālās ievirzes sporta izglītības iestāžu skaitam pievienojusies Dagdas novada sporta skola, savukārt likvidēts Jūrmalas Sporta centrs, kura izglītības programmu īstenošanu veic Jūrmalas sporta skola.

3. attēls

Profesionālās ievirzes sporta izglītības iestāžu skaits (2005-2015)

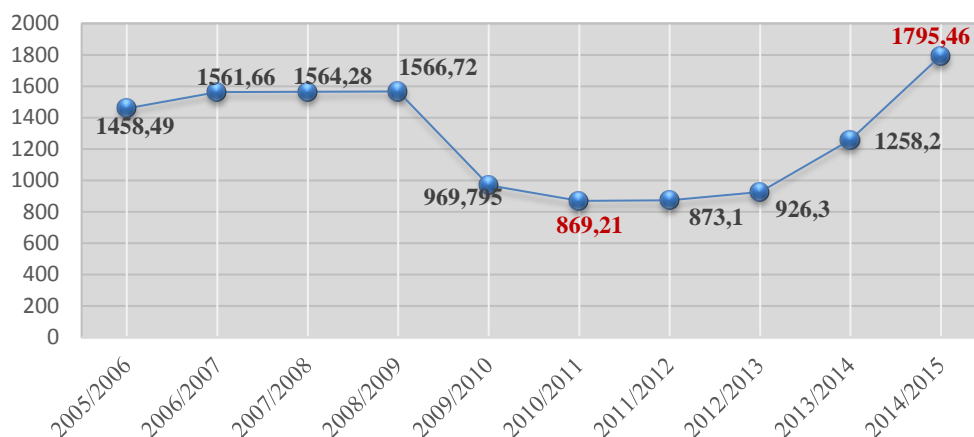
4. attēls

Valsts finansēto audzēkņu skaita dinamika profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs (2005-2015)

Pašvaldību dibinātajās profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs no valsts budžeta līdzekļiem nodrošināti 100% (1795,46 pedagoģiskās likmes) nepieciešamajai profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs strādājošo 1454 sporta treneru darba samaksai.

5. attēls

**Pedagoģisko likmju skaits, kas finansētas no valsts budžeta līdzekļiem
(2005-2015)**

Pārskata gadā nodrošināta valsts dibinātās izglītības iestādes - Murjāņu Sporta ģimnāzijas darbība, veicinot kandidātu sagatavošanu Latvijas nacionālo izlašu startiem olimpiskajās spēlēs, pasaules un Eiropas čempionātos un vienlaikus nodrošinot 174 sportistiem līdztekus treniņu darbam kvalitatīvas vispārējās izglītības ieguvu: Murjāņu Sporta ģimnāzijā – 131 audzēknim, Murjāņu Sporta ģimnāzijas teritoriālajā struktūrvienībā „Jūrmala” – 43 audzēkņiem.

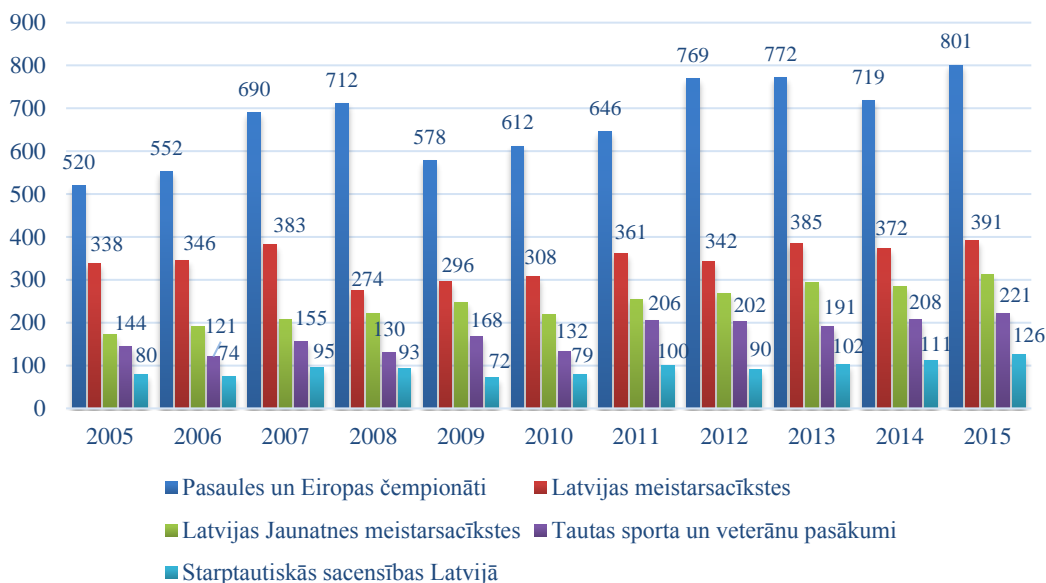
Murjāņu Sporta ģimnāzijas teritoriālās struktūrvienības nodrošina profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanu airēšanā, smaiļošanā, kanoe un kamaniņu sportā: Specializētā airēšanas sporta skola – 166 audzēkņiem un Bērnu un jauniešu kamaniņu sporta skola – 51 audzēknim. 2015. gada maijā uzsākta Murjāņu sporta ģimnāzijas būvju rekonstrukcija un multifunkcionālas slēgtas sporta manēžas būvniecība.

Lai veicinātu sporta veidu attīstību un nostiprinātu sporta sistēmu kopumā, atbalstīta 80 valsts atzīto sporta federāciju darbība. Tajās kopumā darbojušies 121 378 cilvēki (t.sk. 73 596 jaunieši).

Latvijas sporta federāciju padomei (LSFP) un atzītajām sporta federācijām Sporta politikas pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam iekļauto sporta politikas virzienu, prioritāšu, rīcības virzienu un uzdevumu īstenošanai piešķirtā finansējuma sadali atzītajām sporta federācijām atbilstoši LSFP izstrādātiem un ar ministrijas saskaņotiem kritērijiem nodrošina LSFP. Pārskata gadā atbalstīta sporta pasākumu norise vairāk nekā 80 sporta veidos un Latvijas sportistu dalībai 126 starptautiskās sacensībās Latvijā (17 991 dalībnieki), 801 pasaules un Eiropas čempionātos (5 851 dalībnieks), 391 Latvijas čempionātā pieaugušajiem (51 747 dalībnieki) un 313 Latvijas meistersacīkstēs jauniešiem (73 736 dalībnieki). Nodrošināts atbalsts 221 tautas sporta un veterānu sporta pasākumam (116 834 dalībnieki), kā arī 201 izglītojošam pasākumam.

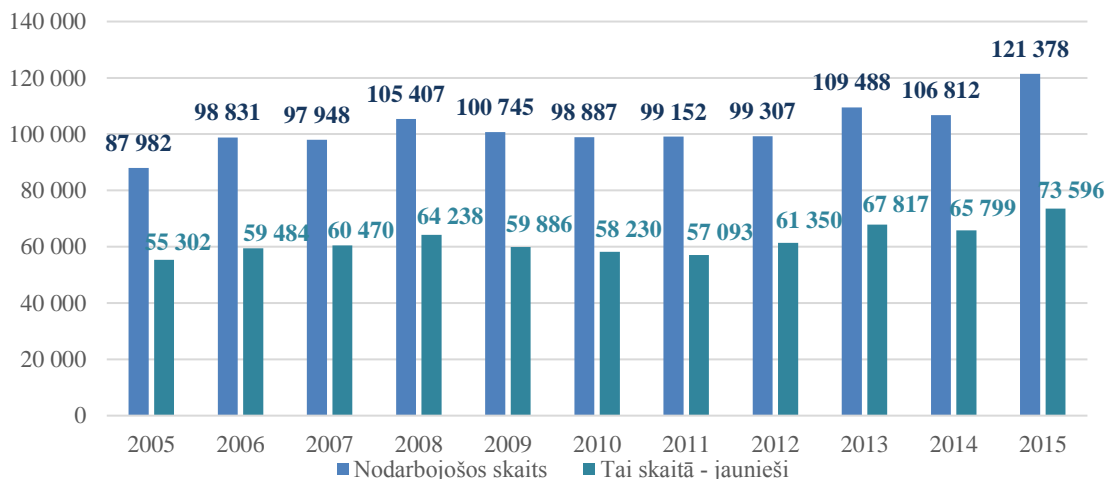
6. attēls

Latvijas sportistu dalība sporta sacensībās (2005-2015)

7. attēls

Nodarbojošos skaits atzītajās sporta federācijās (2005-2015)

Latvijas sportistiem, viņu treneriem, sportistus apkalpojošiem sporta darbiniekiem, tai skaitā sporta ārstiem, apkalpošajam personālam un attiecīgajām sporta federācijām ik gadu tiek piešķirtas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 26. marta rīkojumu Nr. 159 “Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā” un MK 2015. gada 11. decembra rīkojumu Nr. 786 “Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā” piešķirtas 136 naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā Latvijas sportistiem, tai skaitā Martinam Dukuram par pasaules čempionātā izcīnīto 1. vietu skeletoņā, Oskaram Melbārdim, Daumantam Dreišķenam, Arvim Vilkastem un Jānim Strengam par pasaules kausa kopvērtējumā izcīnīto 1. vietu bobslejā četriniekiem, Laurai Ikaunieci-Admidiņai par pasaules čempionātā vieglatlētikā izcīnīto trešo vietu septiņcīņā, viņu treneriem, sportistus apkalpojošajiem sporta darbiniekiem, tai skaitā, sporta ārstiem, apkalpošajam personālam, kā arī 14 sporta federācijām sporta veidu attīstībai.

Pārskata gadā piešķirts finansējums Latvijas Olimpiskajai komitejai (LOK) Sporta likuma 11. panta otrajā daļā minēto programmu (olimpiskās izglītības programma, olimpiskās kustības jaunatnes programma, olimpiskās kustības reģionālās attīstības programma, sporta veidu attīstības programma un programma valsts labāko sportistu dalībai Olimpiskajās spēlēs, jaunatnes olimpiādēs un citās starptautiskajās un reģionālajās kompleksajās sacensībās) un citu Sporta likumā noteikto (deleģēto) uzdevumu īstenošanai.

Nodrošināta specializētās sporta organizācijas – Latvijas Olimpiskās vienības (LOV) sporta programmu īstenošana, atbilstoši LOV kritērijiem atbalstot 146 valsts labākos sportistus individuālajos olimpiskajos sporta veidos sagatavošanai dalībai Olimpiskajās spēlēs, pasaules un Eiropas čempionātos un citās starptautiskajās sporta sacensībās un rezerves sastāvā esošos sportistus un viņu trenerus, kā arī nodrošinot pabalstus par mūža ieguldījumu sportā 166 sporta veterāniem.

Saskaņā ar Sporta likuma 12. panta pirmo daļu sporta bāzes tiek veidotas un uzturētas, lai nodrošinātu iedzīvotājiem iespēju nodarboties ar sportu, savukārt valsts vai pašvaldību īpašumā esošās sporta bāzes izmantojamas iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu sniegšanai sportā. 2015. gadā atbalstīta deviņu nacionālo sporta bāzu darbība, kā arī trīs pašvaldību sporta infrastruktūras attīstības projekti - Siguldas novada pašvaldības sporta kompleksa būvniecība, Liepājas pilsētas pašvaldības SIA “Liepājas Olimpiskais centrs” vieglatlētikas manēžas projekta izstrāde un Valmieras pilsētas pašvaldības SIA “Vidzemes Olimpiskais centrs” attīstības projekta īstenošana.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 11. novembra rīkojumā Nr. 714 “Par konceptuālo ziņojumu “Par Daugavas stadiona (Rīgā) teritorijas revitalizācijas programmas “Kultūras un sporta kvartāla izveide Grīziņkalna apkaimē” īstenošanu” noteikto uzsākta programmas „Kultūras un sporta kvartāla izveide” īstenošana ar mērķi veicināt Rīgas pilsētas degradētās Grīziņkalna apkaimes revitalizāciju, attīstot mūsdienīgu sabiedrībai pieejamu multifunkcionālu Kultūras un sporta kvartālu.

Lai nodrošinātu Sporta politikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam noteikto, 2015. gadā no valsts budžeta programmas 09.00.00 “Sports” apakšprogrammas 09.04.00 “Sporta būves” tika piešķirts finansējums 90 861 eiro apmērā profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēm sporta inventāra iegādei profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu īstenošanai 37 sporta veidos atbilstoši audzēkņu skaitam 2014. gada 1. oktobrī (32 096 audzēkņi). Sporta inventāra iegādi īstenoja 70 sporta skolas no 54 pašvaldībām. No pašvaldībām sporta inventāra iegādei profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēm izdevies piesaistīt 98 900 eiro. Kopā sporta inventāra iegādei profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs izlietoti 189 761 eiro.

Lai nodrošinātu Latvijas Sporta muzeja darbību, sporta vēstures materiālu vākšanu un saglabāšanu un muzeja vērtību pieejamību sabiedrībai, kā arī veicinātu sporta vēstures izziņāšanu un sporta popularitātes palielināšanu, 2015. gadā Latvijas Sporta muzejā izveidotas 11 izstādes ekspozīcijas (četras izstādes muzejā un septiņas ceļojošās izstādes); organizētas skolēnu ekskursijas, 29 pasākumi, sniegtas konsultācijas, ir pieejami muzeja lasītavas pakalpojumi. Kopējais muzeja apmeklētāju skaits 2015. gadā pārsniedza 4000.

2015. gadā vienpadsmito gadu ceremonijas “Latvijas Gada balva sportā” ietvaros rīkots konkurss “Gada sporta skolotājs” ar mērķi popularizēt sporta skolotāja nozīmi veselīgas jaunās paaudzes izglītošanas procesā un noteikt profesionālāko sporta skolotāju valstī. “Gada sporta skolotājs 2015” titulu un piemiņas balvu saņēma Jelgavas 4. vidusskolas sporta skolotāja Natalja Gorškova.

Valsts valodas politika

16. tabula

Finanšu resursu izdevumi valsts valodas politikas īstenošanai

Budžeta programma / apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā, EUR
04.00.00 Valsts valodas politika un pārvalde	1 230 294	1 225 878

Valsts valodas politikas mērķis ir, īstenojot 2014. gada 3. novembrī Ministru kabinetā apstiprinātās “Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2015.-2020. gadam”, nodrošināt atbalstu valsts valodas attīstībai, latviešu valodas kvalitatīvam lietojumam visās sabiedrības dzīves jomās, valodas apguves kvalitāti un pieejamību Latvijā un ārvalstīs. 2015. gadā tika izvērtēts iepriekšējo četru gadu laikā valodas politikā sasniegtais, izstrādāts un Ministru kabinetā apstiprināts informatīvais ziņojums “Par Valsts valodas politikas pamatnostādņu 2005.-2014. gadam īstenošanu laikposmā no 2010. gada līdz 2014. gadam”.

Pārskata gadā ministrijas padotības iestāde „Latviešu valodas aģentūra” ir sagatavojusi un izdevusi septiņas publikācijas par dažādiem latviešu valodas attīstības aspektiem, kā arī turpinājusi latviešu valodas mācību līdzekļu un metodisko līdzekļu klāsta papildināšanu.

Ministrijai ir cieša sadarbība ar diasporu, un atbalsts valodas un kultūrvēstures kopšanai tautiešiem ārvalstīs ir viena no ministrijas prioritātēm. Arī aizvadītajā gadā sniegts atbalsts latviešu valodas un Latvijas kultūras apguvei diasporā, tostarp finansiālais atbalsts 42 nedēļas nogales skolām, profesionālās pilnveidesursos Latvijā izglītoti 45 latviešu diasporas izglītības darbinieki, (38 skolotājiem organizēti diasporas skolotāju profesionālās pilnveides kursi Bredfordā, Lielbritānijā), latviešu valodas apguves nometne diasporas bērniem un, jauniešiem un cita veida atbalsts dažādu izglītojošu pasākumu organizēšanai Eiropā, ASV, un Austrālijā.

Veiksmīga ir bijusi sadarbība ar ārvalstu augstskolām, kuras piedāvā latviešu valodas un Latvijas kultūras apguvi. Prāgas Kārļa universitātei, Vašingtonas universitātei Sietlā, Tartu Universitātei, Tallinas Universitātei, Pekinas Svešvalodu universitātei un I. Franko Ļvovas universitātei, Vitauta Dižā Kauņas universitātei), kā arī Helsinku Universitātei sniegts atbalsts latviešu valodas un kultūras studiju lektorātam. Augstskolas saņēmušas jaunākos LVA izdevumus, kā arī grāmatas par latviešu valodu un Latvijas vēsturi. Organizēts seminārs ārvalstu augstskolu lektoriem); sagatavota lasāmgrāmata un tās metodiskais pielikums ārvalstu studentiem un diasporas jauniešiem „Ko pasaka pasaka” (pieejams elektroniski vietnē <http://maciunmacies.valoda.lv/>). Sadarbībā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un Latvijas Republikas Kultūras ministriju organizēts radošo darbu un ideju projekts ārvalstu augstskolās „Atrasts tulkojumā. Rainis un Aspazija”, atbalstīts noslēguma pasākums un elektroniskās publikācijas veidošana; sadarbībā ar Latvijas Universitāti organizēts Vasaras kursu pilotprojekts ārvalstu augstskolu studentiem.

Īstenojot Valdības Rīcības plāna personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, pārvietošanai un uzņemšanai Latvijā (MK rīkojums Nr. 759) pilotprojektu, pārskata gada beigās LVA īstenoja latviešu valodas mācību procesu patvēruma meklētājiem: 60 patvēruma meklētājiem tika nodrošināti A līmeņa latviešu valodas kursi 120 stundu apjomā.

Lai nodrošinātu iespēju citvalodīgajiem Latvijas iedzīvotājiem konkurēt darba tirgū, organizētas 326 valsts valodas prasmes pārbaudes profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai 5817 personām trīs valodas prasmes līmeņos.

Jaunatnes politika

17. tabula

Finanšu resursu izdevumi jaunatnes politikas īstenošanai

Budžeta programma / apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā, EUR
21.00.00 Jaunatnes politikas valsts programma	328 520	306 876
70.09.00 ES jauniešu neformālās izglītības programma „Jaunatne darbībā” 2007.–2013. gadam	1 166 483	388 912
70.10.00 „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra”	1 985 167	971 933

Lai nodrošinātu jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu un pasākumu īstenošanu, ministrija izstrādāja “Jaunatnes politikas valsts programmu 2015. gadam”. Programmas mērķi ir sniegt informatīvu, metodisku un finansiālu valsts atbalstu, koordinēt un attīstīt darbu ar jaunatni, sekmēt jaunatnes politikas īstenošanā iesaistīto personu sadarbību, attīstot vienmērīgu darbu ar jaunatni pārklājumu visā Latvijas teritorijā, sniegt atbalstu pašvaldībām darbu ar jaunatni īstenošanā, radītu labvēlīgu vidi jauniešiem, palīdzot uzsākt patstāvīgu dzīvi kā atbildīgam sabiedrības loceklim, kā arī veicināt aktīvu jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē. Programmas mērķi jaunatnes politikas nozarē tiek īstenoti piecos virzienos: valsts atbalsts jaunatnes politikas īstenošanai pašvaldībās; atbalsts jauniešu sociālās iekļaušanas veicināšanai; atbalsts jaunatnes līdzdalībai un iniciatīvām; informatīvais atbalsts un pētniecība jaunatnes politikas īstenošanā; saistību izpilde starptautiskās sadarbības nodrošināšanai jaunatnes politikas nozarē.

Valsts atbalsts jaunatnes politikas īstenošanai pašvaldībās. Ar katru gadu pieaug pašvaldību kompetence un izpratne par darbu ar jaunatni nozīmīgumu, līdz ar to pieaug to pašvaldību skaits, kurās darbojas jaunatnes lietu speciālists vai jaunatnes darbinieks. 2015. gadā jau 104 Latvijas pašvaldībās strādāja jaunatnes lietu speciālisti, jaunatnes darbinieki vai kontaktpersonas darbam ar jauniešiem.

Pašvaldībās darbojās 185 jauniešu centri, tajā skaitā multifunkcionālie jauniešu iniciatīvu centri un dienas centri, tomēr vairāk nekā 20 pašvaldībās vēl nav izveidoti jauniešu centri. Jaunatnes lietu konsultatīvās padomes iniciēta, vismaz 27 pašvaldībās attīstās aktīva starpnozaru sadarbība un jaunatnes politikas plānošana un īstenošana. Vairāk nekā 40 pašvaldībās jaunieši darbojas jauniešu domēs, aktīvi iesaistoties pašvaldības attīstībā, pieredzes apmaiņā un veidojot savstarpēju pašvaldību sadraudzību jaunatnes jomā.

47 pašvaldībās izstrādāts un apstiprināts pašvaldības jaunatnes politikas plānošanas dokuments – stratēģija darbam ar jaunatni. Tas veicina ilgtermiņa jaunatnes politikas plānošanu un caurskatāmību konkrētā jomā.

Lai nodrošinātu darbu ar jaunatni kvalitāti un darbā ar jaunatni iesaistīto personu profesionālo pilnveidi, 2015. gadā ministrija turpināja izglītēt pašvaldību jaunatnes lietu speciālistus: organizēti seši izbraukuma semināri pašvaldībās, 10 mācību semināri, kuros 18 speciālisti ieguva tiesības strādāt par jaunatnes lietu speciālistiem pašvaldībās. Ministrijā tika organizētas divas metodiskās tikšanās ar jaunatnes lietu speciālistiem un jauniešu centru vadītājiem par aktualitātēm jaunatnes politikā. 2015. gada nogalē pirmo reizi Latvijā tika pasludināta Latvijas Jauniešu galvaspilsēta 2016, kas tika izvēlēta atklātā konkursā, piedaloties 10 pašvaldībām. Liepājas, Jelgavas, Jūrmalas, Valmieras, Rēzeknes, Daugavpils pilsētas, kā arī Siguldas, Alūksnes, Cēsu novada un Madonas un Gulbenes novadu apvienībaskonkurencē par pirmo Latvijas Jauniešu galvaspilsētu tika pasludināta Jelgava.

Atbalsta pasākumi jauniešu sociālās iekļaušanas veicināšanai nodrošināti, īstenojot atbalstu jauniešu centru darbībai pašvaldībās, īstenojot 45 projektus un iesaistot jauniešus neformālās mācīšanās aktivitātēs un popularizējot līdzdalību un aktīvu dzīvesveidu. Īstenoti 14 sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu projekti – iniciatīvas, kā arī īstenoti astoņi projekti, lai nodrošinātu atbalstu jaunatnes organizāciju darbībai un līdzdalībai valsts un starptautiskajā jaunatnes

politikā. Īstenots ilgtermiņa mācību kurss „Augšup!”, kurā izglītojušies 46 jauniešu māju darbinieki un nevalstisko organizāciju pārstāvji, īstenotas četras mācību programmas, kurās iesaistīti 57 jaunieši.

JSPA administrētā ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.3. specifiskā atbalsta mērķa „Attīstīt NVA neregistrēto NEET jauniešu prasmes un veicināt to iesaisti izglītībā, NVA īstenotajos pasākumos Jauniešu garantijas ietvaros un nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā” projekta „PROTI un DARI!” ietvaros organizēti pieci informatīvie semināri reģionos un Rīgā pašvaldībām un to partneriem par projekta „PROTI un DARI!” īstenošanu. Kopumā tajos piedalījās 331 dalībnieks no 80 pašvaldībām, kā arī vairāku pašvaldību sociālo dienestu, jaunatnes organizāciju, nevalstisko organizāciju un citu iestāžu pārstāvji. Pārskata gadā tika izstrādātas metodoloģiskās vadlīnijas pašvaldībām darbam ar mērķa grupas jauniešiem. Līdz 2015. gada 31. decembrim ar 53 pašvaldībām ir noslēgti līgumi par pašvaldību programmu vadītāju un mentoru apmācību, tika organizēti divi četru dienu mācību moduļi pašvaldību deleģētajiem programmu vadītājiem. Mācības sekmīgi pabeidza un apliecības saņēma 31 programmu vadītājs, pārstāvot 27 pašvaldības. 2015. gadā tika noslēgta starpresoru vienošanās ar Nodarbinātības valsts aģentūru un līgums ar VIAA par sadarbību projekta ietvaros.

Atbalsts jaunatnes līdzdalībai un iniciatīvām pārskata gadā izrietēja no Latvijas prezidentūras ES Padomē izvirzītajām prioritātēm. Ministrija sadarbībā ar Latvijas Jaunatnes padomi organizēja ES strukturētā dialoga konsultāciju procesu, iesaistot vairāk nekā 1200 jauniešu ES Trio Prezidentūras izvirzīto prioritāšu apspriedē. Kopumā 2015. gadā notikušas astoņas strukturētā dialoga nacionālās darba grupas tikšanās, divas nacionāla mēroga strukturētā dialoga konferences, piecas reģionālas strukturētā dialoga konferences, 16 tikšanās ar politiķiem dažādās pašvaldībās, 10 informatīvi semināri par strukturēto dialogu, Jauniešu NVO festivāls “Jaunieši iesaistās” Rīgā ar vairāk nekā 400 dalībniekiem, pieci atgriezeniskās saites posma pasākumi pēc strukturētā dialoga rekomendāciju apstiprinājuma Rīgas ES Jaunatnes konferencē, - pa vienam pasākumam katrā plānošanas reģionā.

Ar ministrijas atbalstu 2015. gada 1. augustā notika Diasporas jauniešu forums 2015, kura mērķis bija aktualizēt jautājumu par sadarbības iespējām starp diasporas jauniešiem un Latviju.

12. augustā ministrija LR Saeimā organizēja Starptautiskajai jaunatnes dienai veltītas atvērtās debātes „Jauniešu līdzdalība sabiedrībā”, piedaloties jauniešiem, jaunatnes lietu speciālistiem, NVO pārstāvjiem un politikas veidotājiem. Pasākuma laikā notika arī paraugdebašu turnīrs “Vai Latvijā atļaut jauniešiem piedalīties pašvaldību vēlēšanās no 16 gadu vecuma?”, kurā piedalījās projekta “Jauniešu Saeima” dalībnieki un Saeimas deputāti. .

Aizvadītajā gadā biedrība “NEXT” sadarbībā ar ministriju turpināja īstenot kampaņu “TU ESI LATVIJA”, kuras mērķis ir veicināt jauniešos piederības apziņu Latvijai un motivāciju aktīvi līdzdarboties sava novada, pilsētas un valsts dzīvē. Novembrī jaunieši tika aicināti piedalīties video, foto un stāstu konkursā “TU ESI LATVIJA”, lai parādītu un izstāstītu savu stāstu par Latviju. Kopumā konkursā ar saviem darbiem piedalījās 300 jaunieši. Tika izveidoti pieci video veiksmes stāsti par jauniem un iedvesmojošiem cilvēkiem dažādās Latvijas vietās, kuri ar savu darbu un piemēru veido labāku Latviju un kuri tic, ka jaunieši ir nozīmīgs resurss Latvijai.

Gada nogalē kopā ar sadarbības partneriem tika organizēts konkurss “Gada Brīvprātīgais 2015”, lai pateiktos labākajiem brīvprātīgajiem par viņu nesavtīgo ieguldījumu sabiedrības labā. Par gada brīvprātīgo varēja nominēt gan pašvaldības un nevalstiskās organizācijas, gan atsevišķus cilvēkus, kuri veic brīvprātīgo darbu. Kopumā tika saņemti 95 pieteikumi no visas Latvijas. 5. decembrī tika godināti titula “Gada brīvprātīgais 2015” ieguvēji – brīvprātīgie un NVO no Amatas un Auces novada, Brocēniem, Burtņieku novada, Dagdas, Dobeles, Liepājas, Madonas un Rīgas.

2015. gadā pirmo reizi tika pasludināta arī brīvprātīgajiem draudzīgākā pašvaldība. Titulu šajā nominācijā ieguva Madonas novada pašvaldība, kura mērķtiecīgi attīsta brīvprātīgo kustības visā novadā.

Pārslata gadā notikušas četras izglītības un zinātnes ministra vadītas Jaunatnes konsultatīvās padomes sanāksmes. kur pieņemts lēmums attīstīt turpmāko darbu trīs virzienos: izstrādāt darba ar jaunatni sistēmas attīstības modeli, vienotu jauniešu neformālās izglītības modeli un stiprināt jaunatnes organizāciju attīstību un kapacitāti

Latvijas un Šveices sadarbības programmā „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos” tika īstenotas mācības jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem, reģionālais forums Rīgas plānošanas reģionā un reģionālā konference Kurzemes plānošanas reģionā Tika atklāti

pieci papildus izveidotie multifunkcionālie jaunatnes iniciatīvu centri – Jaunjelgavas, Iecavas, Riebiņu, Rēzeknes un Aizputes novada pašvaldībās un noslēgti līgumi par vēl trīs centru izveidi Balvos, Valkā un Skrundā, kā arī izveidoti trīs metodiskie mācību materiāli.

Arī 2015.gadā Latvija tika pārstāvēta Eiropas Jaunatnes politikas zināšanu centrā. Tika administrēts un uzturēts jaunatnes politikas portāls www.jaunatneslietas.lv, kā arī sociālo tīklu konti *Facebook*, *Draugiem.lv* un *Twitter*, popularizējot ministrijas un citu sadarbības partneru iniciatīvas, kā arī informējot jauniešus un darbā ar jaunatni iesaistītās personas par dažādiem pasākumiem.

Arī **starptautiskā sadarbība jaunatnes politikas nozarē** izrietēja no Latvijas prezidentūras ES Padomē prioritātēm. Tā bija starpnozaru sadarbības veicināšanas jauniešiem aktuālu jautājumu risināšanā, jaunatnes jomas ieguldījums “Eiropa2020” stratēģijas mērķu sasniegšanai un politiskā līdzdalība. Briselē notika piecas jaunatnes darba grupas un viena Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta ministru padome ar ES dalībvalstu pārstāvjiem un neformālās brokastis ar jauniešu organizāciju pārstāvjiem, kā arī divi lielāki Eiropas mēroga pasākumi Rīgā: februārī norisinājās Austrumu partnerības jaunatnes forums, bet martā - ES jaunatnes konference. Uzreiz pēc ES jaunatnes konferences tika organizēta Jaunatnes lietu ģenerāldirektoru sanāksme.

Laikā no 11. līdz 12. novembrim Rīgā norisinājās ministrijas, Luksemburgas Izglītības, bērnu un jaunatnes ministrijas un JSPA organizētais seminārs par starpnozaru sadarbību jaunatnes politikas nozarē.

Gada beigās tika parakstīts sadarbības protokols starp Latviju, Flandriju, Lietuvu un Igauniju, kas paredz no 2015. līdz 2017. gadam organizēt seminārus par izaicinājumiem darbā ar jaunatni, darbu ar neaktīvajiem jauniešiem, kā arī par jauniešiem draudzīgu vietu pieejamību sabiedrībā un jaunatnes pētniecības attīstību nacionālā mērogā. Pirmā aktivitāte paredzēta 2016. gadā, Flandrijā.

Nozares vadība

18. tabula

Finanšu resursu izdevumi nozares vadības īstenošanai

Budžeta programma / apakšprogrammas	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā, EUR
97.00.00 Nozares vadība un politikas plānošana	4 614 700	4 354 922
97.01.00 Ministrijas centrālā aparāta darbības nodrošināšana	4 338 477	4 080 057
97.02.00 Nozares vadības atbalsta pasākumi	276 223	274 865

Pārskata gadā nodrošināts ministrijas veidotās izglītības, zinātnes, valsts valodas, sporta un jaunatnes politikas plānošana un īstenošana. Izstrādāti tiesību aktu projekti, koordinēta un nodrošināta ministrijas pārstāvība tiesvedības procesos administratīvajās lietās un civillietās, kuros ministrija ir lietas dalībnieks, Ministru prezidenta, Ministru kabineta, citu ministriju un institūciju veidotajās darba grupās un padomēs.

Veicot ministrijas valdījumā esošo valsts un tai piekrītošo nekustamo īpašumu objektu apsaimniekošanu, turpinājās objektu, tajā skaitā to īpašuma tiesību, tiesiska sakārtošana. 2015. gadā zemesgrāmatās ierakstīti 18 nekustamo īpašumu objekti. Lielākā daļa objektu ir nodoti ministrijas padotības iestāžu bezatlīdzības lietojumā un pārvaldīšanā, tajā skaitā apsaimniekošanā, lai īstenotu nepārtrauktu objektu pārvaldīšanas procesu un izvēlētos optimālas pārvaldīšanas darba metodes, tādējādi nodrošinot objektu lietojuma īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā ekspluatācijas laikā, kā arī sabiedrības un personas drošības vai veselības aizskārums nepieļaujamību. Savukārt ministrija veic šī

pārvaldīšanas procesa virsuzraudzību. Turpinot iesākto apjomīgo darbu pie funkciju nodrošināšanai nevajadzīgo objektu nodošanas, ministrija 2015. gadā ir nodevusi 43 nekustamos īpašumus (141 objektu) valsts dibinātu augstskolu – atvasinātu publisku personu īpašumā vai Finanšu ministrijas un citu ministriju valdījumā, pašvaldību un privātpersonu īpašumā, kā arī valsts akciju sabiedrības “Privatizācijas aģentūra” valdījumā.

Juridiskajā jomā 2015. gadā nodrošināta ministrijas pārvaldes lēmumu, līgumu un ministrijas izstrādāto tiesību aktu projektu iepriekšējā tiesiskuma papildpārbaude, ministrijas un ministrijas padotībā esošo iestāžu sagatavoto administratīvo aktu likumības un lietderības izvērtēšana, veikta ministrijas padotībā esošo iestāžu iekšējo normatīvo aktu projektu tiesiskuma pārbaude, kā arī metodiskā palīdzība tiesību aktu projektu izstrādē.

Ministrija mērķtiecīgi virzās uz maksimālu elektronisko dokumentu apriti. Aizvadītajā gadā tā turpināja pilnveidot dokumentu aprites procesus un dokumentu vadības sistēmu “Impulss”, tādejādi mazinot administratīvo slogu.

Pārskata periodā pilnveidoti arī personālvadības procesi un nodrošināta lēmumu pieņemšanas caurskatāmība.

Informācijas tehnoloģiju attīstība

19. tabula

Finanšu resursu izdevumi informācijas tehnoloģiju attīstībai un uzturēšanai izglītībā

Budžeta programma / apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā EUR
07.00.00 Informācijas tehnoloģiju attīstība un uzturēšana izglītībā, <i>Microsoft</i> līguma un projektu nodrošināšana	1 224 397	1 224 397

Izvirzīto mērķu sasniegšanai tika īstenoti ministrijas 2015. gada rīcības plānā paredzētie uzdevumi, ko nodrošina valsts budžeta programmas 07.00.00 „Informācijas tehnoloģiju attīstība un uzturēšana izglītībā, *Microsoft* līguma un projektu nodrošināšana” vadība ar kopējo valsts budžeta dotācijas apjomu 1 224 397 eiro.

2015. gadā tika turpināta grāmatvedības centralizācijas projekta īstenošana, lai nodrošinātu centralizētu ministrijas un tās padotības iestāžu budžeta plānošanas, grāmatvedības un personāla pārvaldības informācijas apriti un mazinātu administratīvo slogu. Projektu pilnībā tiek plānots pabeigt 2017. gadā.

Turpinot nozares pakalpojumu modernizāciju, realizēts ERAF līdzfinansēts projekts Valsts izglītības informācijas sistēmas (VIIS) attīstībai. Projekta ietvaros būtiski paplašināta VIIS kā centrālā izglītības nozares datu resursa funkcionalitāte, nodrošinot iespējas uzkrāt informāciju par augstākās izglītības iestādēs studējošajiem, attīstot datu apmaiņu ar citu iestāžu informācijas sistēmām, kā arī uzlabojot VIIS uzkrāto datu izguves iespējas. Izstrādāti e-pakalpojumi „Mani dati izglītības reģistros” un „Informācija par aukles statusu reģistrā”. Kopējās projekta izmaksas 1270789 eiro (100% ERAF finansējums).

Īstenojot VIIS uzturēšanas līguma vadību, nodrošināta kvalitatīva sistēmas darbība un tālāka attīstība. 2015. gadā veikta VIIS funkcionālā pilnveide, izveidojot bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzēju reģistru, izglītības likumā noteikto institūciju reģistru, nodrošinot iespēju reģistrēt izglītojamo ilgstošus neattaisnotus kavējumus un to iemeslus. Starpresoru vienošanās ietvaros izveidota automatizēta datu apmaiņa ar Daugavpils pilsētu, Jelgavas novadu, Jēkabpils pilsētu, Dobeles novadu, Liepāja pilsētu un ISIC.lv, kas ļauj operatīvāk un kvalitatīvāk nodrošināt dažāda veida izglītības jomas pakalpojumus un veikt pašvaldību funkcijas izglītībā. Paralēli VIIS

attīstībai saskaņā ar projektu līgumos paredzēto 2015. gadā uzturēti rezultāti arī tādiem projektiem kā “Valsts pārbaudījumu informācijas sistēmas 2. kārtā”.

Pārskata gadā pabeigts ERAF līdzfinansētais projekts “Vienota nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanai izveide”, izveidojot zinātniskajām un akadēmiskajām institūcijām modernu Akadēmisko datu pārraides tīklu, kas savienots ar starptautisko akadēmisko datu pārraides tīklu GEANT, un Akadēmiskā tīkla koplietošanas datu centru, nodrošinot piekļuvi starptautiskās zinātniskās literatūras un citēšanas indeksu datu bāzēm, kā arī veicot būtisku projekta sadarbības partneru IKT infrastruktūras uzlabošanu, piegādājot *Campus* datu pārraides tīkla un bezvadu tīklu iekārtas, zinātniskās programmatūras licences un skaitļošanas aparatūru. Projekts īstenots sadarbībā ar 52 projekta sadarbības partneriem – zinātniskajām un akadēmiskajām institūcijām. Projekts ar ERAF finansiālu atbalstu tika īstenots no 2010. līdz 2015. gadam. Projekta kopējās izmaksas ir 15102878 eiro, kur finansējumu 14960591 eiro apmērā ir piešķīris ERAF.

Eiropas Savienības lietas un starptautiskā sadarbība

Latvijas prezidentūra Eiropas Svienības Padomē

20. tabula

Finanšu izdevumi Latvijas prezidentūrai ES Padomē

Budžeta programma / apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā, EUR
70.13.00 Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm	65 433	18 608
96.00.00 Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā	539 706	535 271

2015. gada 1. janvārī Latvija pārņēma prezidentūru ES Padomē no Itālijas.

Latvijas prezidentūras ES Padomē ietvaros saskaņā ar trīs Latvijas prezidentūras prioritātēm tika nodrošināts ES Padomes darbs ministrijas kompetences jomās. Izglītības un zinātnes ministre Briselē, Beļģijā, 2015. gada 18.-19. maijā notiekošajā ES Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta ministru padomes sanāksmē vadīja izglītības, jaunatnes un sporta jomas sesijas, bet 2015. gada 2.-3.martā un 28.-29. maijā ES Konkurētspējas ministru padomes sanāksmēs – pētniecības jomas sesiju. Lai sagatvaotu šo ES Padomju norisi, ministrijas amatpersonas sagatavoja un vadīja 43 attiecīgās ES Padomes darba grupu sanāksmes (10 – izglītības jomā, 5 – jaunatnes jomā, 5 – sporta jomā, 18 – zinātnes jomā un 5 kosmosa jomā). Latvijas prezidentūras laikā tika pieņemti šādi dokumenti:

1) Padomes secinājumi par agrīnās izglītības un sākumskolas izglītības lomu radošuma, inovāciju un digitālās kompetences attīstībā;

2) Padomes secinājumi par jaunatnes darba stiprināšanu, lai nodrošinātu saliedētu sabiedrību;

3) Padomes secinājumi par starpnozaru politikas sadarbības pastiprināšanu, lai efektīvi risinātu sociāli ekonomiskos izaicinājumus, ar kuriem saskaras jaunieši;

4) Padomes secinājumi par to, kā maksimāli palielināt tautas sporta nozīmi caurviju prasmju attīstīšanā, īpaši jauniešu vidū;

5) Padomes secinājumi par Eiropas pētniecības telpas ceļvedi 2015.-2020. gadam;

6) Padomes secinājumi par Eiropas pētniecības telpas padomdevējas struktūras pārskatīšanu;

7) Padomes secinājumi par atvērtu, intensīvas datplūsmas un tīklā saslēgtu pētniecību kā ātrākas un plašākas inovācijas virzītājspēku.

Tika organizētas arī vairākas ministru politikas debates par aktuāliem ES darba kārtības jautājumiem, t.sk. par Eiropas sadarbības stratēģiskā ietvara sadarbībai izglītībā un apmācībā nākamo piecu gadu prioritātēm.

Papildus Briselē notiekošajām sanāksmēm Rīgā ministrija rīkoja un / vai piedalījās satura plānošanā un norisē 35 pasākumiem (19 – izglītības jomā, 6 – jaunatnes lietu jomā, 2 – sporta jomā, 6 – zinātnes jomā un 2 kosmosa jomā). Tajā skaitā, Rīgā notika trīs izglītības ministru sanāksmes:

1) Piektā Āzijas un Eiropas (ASEM) izglītības ministru tikšanās, kopā pulcējot ministrus un augsta līmeņa amatpersonas no 46 valstīm, kurā tika apstiprināti sanāksmes priekšsēdētāja secinājumi “Uz rezultātiem vērsta ASEM izglītības sadarbība”.

2) Eiropas profesionālās izglītības ministru, Eiropas sociālo partneru un Eiropas Komisijas sanāksme, kurā tika pieņemti Rīgas secinājumi par jauniem vidējā termiņa profesionālās izglītības un apmācības mērķiem 2015.-2020. gadam;

3) Pirmā Eiropas Savienības un Centrālāzijas izglītības ministru tikšanās, kur tika noteiktas prioritātes sadarbībai nākamajiem gadiem augstākajā un profesionālajā izglītībā, apstiprinot sanāksmes Komunikē, t.sk. ceļvedi 2015.-2018. gadam.

21. tabula

Finanšu izdevumi Eiropas Savienības lietām un starptautiskajai sadarbībai

Budžeta programma / apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā, EUR
16.00.00 ES lietas un starptautiskā sadarbība	3 157 236	3 118 198

Pēc Latvijas prezidentūras ES padomē, t.i., 2015. gada otrajā pusgadā, tika nodrošināta dalība Luksemburgas prezidentūras ES Padomē rīkotā ES Izglītības, jaunatnes lietu, kultūras un sporta ministru padomes sanāksmē, ES Konkurētspējas ministru padomes sanāksmē, neformālajā ES Kosmosa padomē, kā arī vienā neformālajā ES Sporta ministru sanāksmē. Par tajās izskatāmajiem jautājumiem sagatavoti četri informatīvie ziņojumi valdībai un apstiprinātas nacionālās pozīcijas:

- izglītībā (trīs nacionālās pozīcijas) attiecīgi par Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgo ziņojumu par Stratēģiskās sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (“IA 2020”) īstenošanu – jaunas prioritātes Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā; par Padomes secinājumu projektu par priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanu un panākumu veicināšanu skolā; par politikas debašu tēmu “Izglītība un migrācija: stratēģijas nesen ieceļojušu migrantu un migrantu izcelsmes personu integrēšanai”;
- jaunatnes lietās (četras nacionālās pozīcijas) attiecīgi par Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcijas par ES Darba plāna projektu jaunatnei 2016.-2018. gadam; par Padomes Rezolūcijas projektu par jauniešu politiskās līdzdalības veicināšanu Eiropas demokrātiskajā dzīvē un Luksemburgas prezidentūras ES Jaunatnes konferences kopīgi izstrādātās gala rekomendācijas “Jauniešu politiskās līdzdalības veicināšana Eiropas demokrātiskajā dzīvē”; par Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgo ziņojumu par to kā tiek īstenots atjauninātais regulējums Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010-2018); par politikas

- debašu tēmu Politikas debates par “Jaunatnes politikas un jaunatnes darba lomu starpkultūru izpratnes veicināšanā un migrantu integrācijai sabiedrībā”;
- sportā (trīs nacionālās pozīcijas) attiecīgi par Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumu projektu, ar kuriem pārskata 2011. gada rezolūciju par ES dalībvalstu pārstāvību Pasaules antidopinga aģentūras Dibināšanas valdē un ES un tās dalībvalstu nostāju saskaņošanu pirms aģentūras sanāksmēm; par Padomes secinājumu projektu par bērnu motorisko prasmju, fizisko un sporta aktivitāšu veicināšanu; par politikas debašu tēmu par sporta izglītojošo potenciālu palīdzēt nelabvēlīgos apstākļos esošiem jauniešiem atrast savu vietu sabiedrībā;
 - zinātnē (četras nacionālās pozīcijas) attiecīgi par Padomes secinājumu projektu par pētniecības integritāti; par Padomes secinājumu projektu par dzimumu līdztiesības veicināšanu Eiropas pētniecības telpā; par Padomes secinājumu projektu par Eiropas pētniecības telpas padomdevēju struktūras pārskatīšanu; par Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (*ESIF*) Eiropas pētniecības un inovāciju veicināšanai.

2015. gadā tika īstenoti vairāki nozīmīgi pasākumi arī starptautiskās sadarbības jomā. Latvijas prezidentūras ES Padomē rīkoto pasākumu ietvaros pirmajā pusgadā notika vairākas divpusējas ministru līmeņa tikšanās, tostarp ar Āzijas valstīm: Ķīnu (ASEM Rektoru konferences ietvaros), Dienvidkoreju, Japānu, Indiju, Uzbekistānu, Kirgizstānu un Tadžikistānu, lai pārrunātu aktuālos sadarbības jautājumus ministrijas kompetences jomās un iezīmētu savstarpējas intereses turpmākai sadarbībai. Pirmā Eiropas Savienības un Centrālāzijas izglītības ministru tikšanās darba kārtībā tika iekļautas vizītes arī uz Latvijas augstākās izglītības un profesionālās izglītības iestādēm. 2015. gada 29. aprīlī tika parakstīts Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas un Japānas Izglītības, kultūras, sporta, zinātnes un tehnoloģiju ministrijas sadarbības memorands izglītības, zinātnes, sporta un kultūras jomā, kā arī turpināts darbs pie vairāku starptautisko līgumprojektu izstrādes.

Saskaņā ar Pirmās Eiropas Savienības un Centrālāzijas izglītības ministru tikšanās Komunikē noteikto Latvija ir koordinējošā valsts Eiropas Savienības un Centrālāzijas sadarbībai profesionālās izglītības jomā laika posmā līdz otrajai ministru sanāksmei, kura plānota 2017. gadā. Tādējādi ministrija aktīvi iesaistās Centrālāzijas izglītības platformas darba plāna 2016. gadam izstrādē un īstenošanā.

Profesionālās kvalifikācijas atzīšanas reglamentēto profesiju jomā ministrija piedalījās Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un mazo un vidējo uzņēmumu ģenerāldirektorāta vadītajā darbā, lai nodrošinātu modernizētās profesionālās kvalifikācijas atzīšanas direktīvas ieviešanu ES un EEZ valstīs. Modernizētā profesionālās kvalifikācijas atzīšanas direktīva 2013/55/ES ir grozījumi Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 7. septembra direktīvai 2005/36/EK par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu. Šie grozījumi paredz profesionāļu mobilitātes veicināšanu iekšējā tirgū, modernizējot profesionālās kvalifikācijas atzīšanas mehānismu. Latvijas profesionālās kvalifikācijas atzīšanas koordinators regulāri piedalījās Eiropas Komisijas Profesionālās kvalifikācijas atzīšanas koordinātoru grupas un apakšgrupu sanāksmēs, kurās 2015. gada gaitā turpinājās direktīvā paredzēto jaunievedumu, jo īpaši – Eiropas Profesionālās kartes un brīdināšanas mehānisma, praktiskās īstenošanas nosacījumu izstrāde, kā arī reglamentēto profesiju nosacījumu salīdzinošā izvērtēšana. Aktīvi norisinājās grozījumu izstrāde likumā “Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” un uz tā pamata izdotajos normatīvajos aktos. Svarīga bija sadarbība un konsultācijas ar citām ministrijām un profesionālajām asociācijām, uz kurām attieksies direktīvas grozījumi.

Ministrija turpināja sadarbību ar Eiropas Universitātes institūtu, 2015./2016. akadēmiskajā gadā stipendijas studijām institūtā tika piešķirtas trim studentiem no Latvijas.

Latvijas iestāšanās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD) bija viena no Latvijas nozīmīgākajām ekonomiskajām un ārpolitikas prioritātēm pārskata gadā. Latvijas iestāšanās OECD sarunu „ceļvedis” paredzēja Latvijas īstenošanās politikas un prakses izvērtējumu 21 OECD

komitejā. IZM kompetencē ir sadarbības nodrošināšana ar OECD Izglītības politikas komiteju (EDPC) un Zinātnes un tehnoloģijas politikas komiteju (CSTP).

Pēc OECD izpētes misijas Latvijā, kas notika 2014. gada beigās, 2015. gadā OECD eksperti sagatavoja ziņojumu par Latvijas izglītības politikas un prakses atbilstību OECD standartiem „*Reviews of National Policies for Education: Education in Latvia*”.

2015. gada 18. novembrī notika pievienošanās sarunas OECD EDPC komitejā. OECD augstu novērtēja Latvijas izglītības politikas virzību, sniedzot pozitīvu atzinumu par Latvijas izglītības politikas un prakses atbilstību OECD standartiem. Vienlaikus OECD sniedza šādas rekomendācijas Latvijai:

Pirmsskolas izglītība un aprūpe:

- turpināt paplašināt agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes (APIA) pakalpojumus, īpaši lauku apvidos un īpaši visjaunākajiem bērniem;
- īstent stratēģisku pieeju APIA darbinieku darba kvalitātes un motivācijas uzlabošanai;
- stiprināt uzraudzību, datu vākšanu un pētījumu rezultātu izmantošanu;
- pārskatīt pirmsskolas izglītības un aprūpes pārvaldību un finansēšanas kārtību.

Pamatizglītība (t.sk. profesionālā izglītība):

- radīt apstākļus izglītības un vadības personāla profesionālās kvalitātes celšanai;
- veicināt vienlīdzību un ekselenci izglītībā, īpašu uzmanību pievēršot lauku skolām;
- izstrādāt saskaņotu izvērtēšanas sistēmu uz pierādījumiem balstītai izglītības politikai un praksei.

Vidējā izglītība (t.sk. profesionālā izglītība):

- turpināt uzlabot profesionālās izglītības kvalitāti un atbilstību darba tirgus prasībām;
- sašaurināt dalījumu starp vispārējo un profesionālo vidusskolas izglītību;
- palielināt centienus, lai veicinātu dalību pieaugušo izglītībā.

Augstākā izglītība:

- turpināt trīs pīlāru finansēšanas modeļa ieviešanu;
- turpināt uzlabot augstākās izglītības un zinātnes kvalitāti;
- turpināt līdzsvarot sistēmas kapacitāti, ņemot vērā demogrāfiskās tendences, aktuālo fiskālo situāciju un darba tirgus prasības;
- stiprināt stratēģisko vadību un.

OECD rekomendācijas izglītības jomā saskan ar jau veicamajām reformām un izvirzītajām politikas prioritātēm, kas ir noteikti Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.-2020. gadam, konceptuālajā ziņojumā „Jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešana Latvijā”, Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņēs 2014.-2020. gadam, Valdības rīcības plānā un citos politikas plānošanas dokumentos. OECD rekomendācijas tiks ņemtas vērā arī turpmāk, plānojot un īstenojot izglītības un zinātnes attīstības politiku.

Piedaloties Latvijas ekspertiem, CSTP sēdē 2015. gada 24. un 25. martā tika izvērtēta Latvijas zinātnes politika un prakse. CSTP Ministru sanāksmes laikā 2015. gada 20. un 21. oktobrī Korejā tika saņemts formāls pozitīvs atzinums par Latvijas atbilstību OECD standartiem, kur piedalījās Latvijas delegācija izglītības un zinātnes ministres vadībā.

Uzsākot gatavoties kļūšanai par OECD dalībvalsti, ministrija ir iesaistījusi programmā „Izglītības sistēmas indikatori” (INES), kā arī citās OECD programmās un projektos. Dalība šajās pētījumu programmās tiks turpināta 8.3.6. specifiskā atbalsta mērķa “Ieviest izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu” 8.3.6.1. pasākuma “Dalība starptautiskos pētījumos” projekta “Dalība starptautiskos izglītības pētījumos” ietvaros.

Eiropas Savienības struktūrfondi un ārvalstu finanšu instrumenti

22. tabula

Finanšu resursu izdevumi ES struktūrfondu un ārvalstu finanšu instrumentu projektu īstenošanai⁶

Budžeta programma / apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2015. gadam (ar izmaiņām), EUR	Budžeta izpilde pārskata periodā, EUR
62.00.00 Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	178 333 374	166 827 061
62.02.00 Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu (2007-2013)	51 586 768	40 829 168
62.06.00 Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007-2013)	86 444 929	85 730 136
62.07.00 Atmaksas un avansi pašvaldībām vai citiem struktūrfondu finansējuma saņēmējiem par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu īstenošanu (2007-2013)	40 301 677	40 267 757
63.00.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana	32 446 061	28 713 764
63.02.00 Atmaksa valsts pamatbudžetā par Eiropas Sociālā fonda (ESF) finansējumu (2007-2013)	9 038 757	5 371 452
63.06.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007-2013)	5 257 318	5 205 940
63.07.00 Atmaksas un avansi pašvaldībām vai citiem struktūrfondu finansējuma saņēmējiem par Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošanu (2007-2013)	10 881 616	10 881 566
63.08.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) Projekti (2014-2020)	7 268 370	7 254 806
64.00.00 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana	19 827	14 371
64.08.00 Eiropas Lauksaimniecības garantijas fonda (ELGF) maksājumi (2014-2020)	19 827	14 371
65.00.00 Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana	1 989	1 987
65.07.00 Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) maksājumi (2007-2013)	513	513
65.09.00 Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFA) maksājumi (2014-2020)	1 476	1 474
69.00.00 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežas sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana	2 715 219	2 171 448
69.02.00 Atmaksas valsts pamatbudžetā par 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežas sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošanu	2 569 659	2 070 329
69.06.00 Mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” projektu īstenošana	145 560	101 119
70.00.00 Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	43 644 341	29 423 680
70.05.00 Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007-2013)	2 936 513	2 880 379
70.06.00 Dalība ES pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās	2 769 810	2 680 094
70.07.00 ES starptautiskās sadarbības programmu un inovāciju izglītības jomā īstenošanas nodrošināšana	5 429 000	1 384 584
70.08.00 Valsts izglītības attīstības aģentūra	4 428 222	3 776 275
70.11.00 Dalības ES izglītības sadarbības projektos	2 078 622	1 039 411
70.12.00 Eiropas Kopienas programmu projektu īstenošana	217 802	206 474
70.15.00 ES programmas Erasmus+ projektu īstenošanas nodrošināšana	22 567 289	16 077 010
71.00.00. Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana	2 761 214	2 744 584

⁶ Informāciju par 70.09.00 programmas „Eiropas Savienības jauniešu neformālās izglītības programmas „Jaunatne darbībā””2007.–2013.gadam” un 70.10.00 programmas „VA „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra” budžeta programmu skatīt šajā pārskatā. Informācija par 70.13.00 programmu “Latvijas pārstāvju ceļa izdevumi kompensācijas dodoties ES Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm” pievienoti tabulai Eiropas prezidentūras ES Padomē nodrošināšana Informācija par 72.06.00 Atbalsts jaunatnes politikas attīstībai skatīt pie Finanšu resursu izdevumi jaunatnes politikas nodrošināšanai šajā pārskatā.

71.06.00. Eiropas Ekonomikas zonas finanšu un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētās programmas īstenošana	2 761 214	2 744 584
72.00.00 Latvijas un Šveices sadarbības programmas projektu un pasākumu īstenošana	618 462	533 836
72.07.00 Grantu shēmas „Šveices zinātnieku aktivitātes Latvijā” nodrošināšana	84 803	84 248
73.00.00 Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētie projekti	228 891	190 547
73.06.00 Dalība Ziemeļu Ministru Padomes Nordplus ietvarprogrammā	228 891	190 547

2015. gads iezīmējas ar diviem paralēliem nozīmīgiem darba uzdevumiem ministrijai kā ES struktūrfondu atbildīgajai iestādei ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda noslēguma fāze, nodrošinot finansējuma uzraudzību un koordināciju; aktīvi uzsāktā ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” specifisko atbalsta mērķu īstenošanas nosacījumu izstrāde.

Ministrijas budžetā nodrošināts finansējums ES fondu projektu īstenošanai 149 340 205 eiro apmērā, tajā skaitā Eiropas Sociālā fonda atbalstītiem projektiem – 23 342 312 eiro, bet Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstīto projektu īstenošanai – 125 997 893 eiro apmērā. Par īstenojamiem ES fondu projektiem valsts pamatbudžetā ir atmaksāti 46 200 620 eiro. ESF un ERAF aktivitāšu un apakšaktivitāšu ietvaros ieviesti 189 projekti, t.sk. 68 ESF projekti un 121 ERAF projekti.

Lai sekmētu maksimālu 2007.-2013. gada plānošanas perioda ES fondu investīciju ieguldījumu Latvijas izglītības sistēmā un zinātnē, 2015. gadā ministrija izstrādāja vairākus grozījumus MK noteikumos, kas regulē minētā plānošanas perioda ES fondu aktivitāšu īstenošanu, kā arī atbilstoši atbildīgās iestādes funkcijām sagatavoja šā plānošanas perioda pusgada ziņojumus par ministrijas atbildībā esošo ES struktūrfondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu un ziņojumu par horizontālo prioritāšu īstenošanu ES fondu līdzfinansētajos pasākumos un aktivitātēs.

2015. gadā ministrija turpināja ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” specifisko atbalsta mērķu īstenošanas nosacījumu izstrādi. Ministrija ir izstrādājusi piecus MK noteikumu projektus par ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” specifisko atbalsta mērķu īstenošanas nosacījumiem izglītības un zinātnes jomā, kas saistīti ar ES fondu investīcijām kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura izstrādē un aprobācijā, jauniešu nodarbinātības veicināšanā, jauniešu iesaistē izglītības un profesijas ieguvē, starptautiski atzītas augstskolu studiju programmu akreditācijas aģentūras izveidē un ieguldījumiem cilvēkresursos un infrastruktūrā zinātnē – pasākumos „Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts” un „Praktiskās pētniecības atbalsts”. Pārskata periodā ir stājušies spēkā trīs no tiem.

Ir sagatavoti izskatīšanai valdībā vairāki informatīvie ziņojumi, kas nosaka nepieciešamās atbalstāmās darbības un priekšatlases kritērijus mācību iestādēm, kurām turpmākajos gados būs pieejamas ES fondu investīcijas mācību vides uzlabošanai un profesionālā aprīkojuma modernizācijai. Pārskata gadā 2014.-2020. gada plānošanas perioda ES fondu uzraudzības komitejā apstiprināti pieci ministrijas izstrādātie projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji – iepriekš minēto MK noteikumu reglamentējošo pasākumu projektu iesniegumu atlasēm un pasākuma „Dalība starptautiskos pētījumos” projektu iesniegumu atlasē pirmajai kārtai.

Savukārt izskatīšanai Uzraudzības komitejas apakškomitejā iesniegti divi projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji - vispārējās izglītības iestāžu mācību vides uzlabošanas un nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošanas izglītojamo talantu attīstībai pasākumu projektu iesniegumu atlasēm.

Papildus tam pārskata periodā ir sagatavots konceptuālais ziņojums „Par politikas alternatīvu veidošanu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas problēmas risināšanai, lai nodrošinātu 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa „Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” ieviešanu”, kā arī MK apstiprināts 2015. gada 30. decembrī ministrijas sagatavotais attīstības plānošanas dokuments „Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.-2020. gadam”, kas vienlaikus ir arī paplašinātais sākotnējais novērtējums 8.3.5. specifiskajam atbalsta mērķim „Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs”.

Ārvalstu finanšu instrumenti

2015. gadā veikta atklāto projektu iesniegumu atlase Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada programmas „Pētniecība un stipendijas” aktivitātē “Stipendijas”. Kopā saņemti 33 projektu iesniegumi par kopējo summu 1 547 080- eiro, no kuriem finansēšanai apstiprināti 28 projekti par visu aktivitātei pieejamo summu – 1 045 037 eiro. Tās mērķis ir veicināt divpusēju sadarbību augstākās izglītības jomā, kas balstās uz studējošo un akadēmiskā personāla mobilitāti starp Latviju un Eiropas Ekonomikas zonas valstīm, nodrošina iegūto studiju rezultātu savstarpēju atzīšanu un akadēmiskā personāla sadarbību, lai veicinātu studiju programmu attīstību un augstākās izglītības iestāžu starptautisko sadarbību. Aktivitātes ietvaros sadarbojas vairāk nekā 35 Latvijas, Norvēģijas, Islandes un Lihtenšteinas augstākās izglītības institūcijas, un ir plānotas vairāk nekā 100 studentu un vairāk nekā 150 akadēmiskā personāla mobilitātes. Septiņi no atbalstītajiem 28 projektiem veido sinerģiju ar Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada programmas „Pētniecība un stipendijas” aktivitātes “Pētniecība” projektiem. Projektu īstenošana uzsākta 2015. gadā.

Pārskata gadā apstiprināti finansēšanai 11 pētniecības projekti Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada programmas „Pētniecība un stipendijas” aktivitātē “Pētniecība”. Projektu īstenošana uzsākta 2015. gada pirmajā pusgadā, aktivitāte noslēgsies 2017. gada 30. aprīlī. Tās mērķis ir veicināt uz pētniecību balstītu zināšanu attīstību Latvijā, Norvēģijai un Latvijai sadarbojoties fundamentālo un lietišķo pētījumu jomā. Pētniecības aktivitāte vērsta uz divpusējās sadarbības stiprināšanu starp Latvijas un Norvēģijas pētniecības iestādēm, tādējādi stimulējot iestāžu ilgtermiņa sadarbību, kā arī to kapacitātes un kompetenču attīstību. Projekti tiek īstenoti divās tematiskajās jomās – sociālajās un humanitārās zinātnes un veselības jomā. Aktivitātes ietvaros sadarbojas vairāk nekā 20 Latvijas un Norvēģijas zinātniskās institūcijas, un tās noslēgumā paredzētas vairāk nekā 40 starptautiski recenzētas zinātniskās publikācijas.

2.3. VEIKTIE UN PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI

2015. gadā ir pasūtīts pētījums par politikas alternatīvu veidošanu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas problēmas risināšanai. Pētījuma mērķis bija, balstoties uz oriģināliem kvantitatīvajiem (priekšlaicīgi mācības pametušo jauniešu aptaujas) un kvalitatīvajiem (ekspertu intervijas) datiem, kā arī uz iepriekš veiktu pētījumu rezultātiem, identificēt priekšlaicīgas mācību pamešanas iemeslus, riskus un noteikt nepieciešamos preventīvos pasākumus priekšlaicīgas mācību pamešanas risku mazināšanai jauniešiem vecumā no 15 līdz 20 gadiem. Pētījuma rezultāti izmantoti darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ministrijas pārziņā esošā 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” īstenošanas uzsākšanai.

Divi pētījumi tika veikti jaunatnes jomā, sniedzot informatīvo atbalstu jaunatnes politikas īstenošanā:

- 1) jaunatnes politikas monitorings 2015, kas ir socioloģisks un kvantitatīvs pārskats, kas sniedz atbildes un statistiku par konkrētiem aktuāliem jaunatnes politikas jautājumiem;
- 2) pētījums “Darba ar jaunatni situācijas izpēte paaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde”.

2.4. IEKŠĒJAIS AUDITS

Ministrijas Iekšējā audita nodaļa 2015. gadā ir veikusi trīs iekšējos auditus, koordinējusi astoņu iepirkto iekšējo auditu veikšanu un uzraudzību (no tiem pieci iepirktie iekšējie auditi pabeigti 2015. gadā), veikusi vairāk nekā 10 dienesta pārbaudes un sniegusi konsultācijas, novērtējot ministrijas un tās padotības iestāžu iekšējās kontroles sistēmu. Kopumā ministrijas iekšējās kontroles sistēma darbojas sekmīgi, lai gan ir nepieciešami arī uzlabojumi vairākās jomās, kur konstatēts specifisku kontroļu trūkums.

Iekšējās kontroles sistēmas uzlabojumiem par 2015. gadā pabeigtajiem iekšējiem auditiem Iekšējā audita nodaļa un audita ārpalpojuma sniedzēji ir snieguši 141 ieteikumu, tajā skaitā 22 augstas prioritātes ieteikumus. Ministrijas Iekšējā audita nodaļa veica 10 Valsts kontroles revīziju 94 ieteikumu (vairāk nekā 108 veicamo pasākumu) uzraudzību.

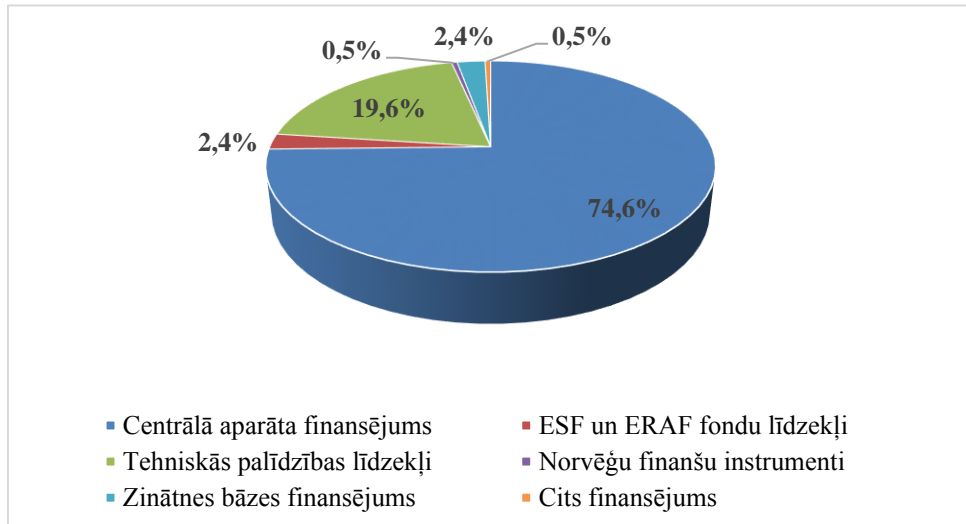
Nodaļa pārskata periodā koordinēja Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmas saistošo uzdevumu izpildi ministrijā un tās padotības iestādēs, tajā skaitā pieprasīja un apkopoja informāciju par pretkorupcijas programmas izpildi, sniedzot konsultācijas ministrijas struktūrvienībām un padotības iestādēm par korupcijas risku identificēšanu, novērtēšanu un mazināšanu.

III. PERSONĀLS

2015. gadā ministrijā vidēji bija 211 amata vieta. Pārskata perioda beigās bija 209 amata vietas, no kurām 142 jeb 68% – valsts civildienesta ierēdņu amata vietas.

8. attēls

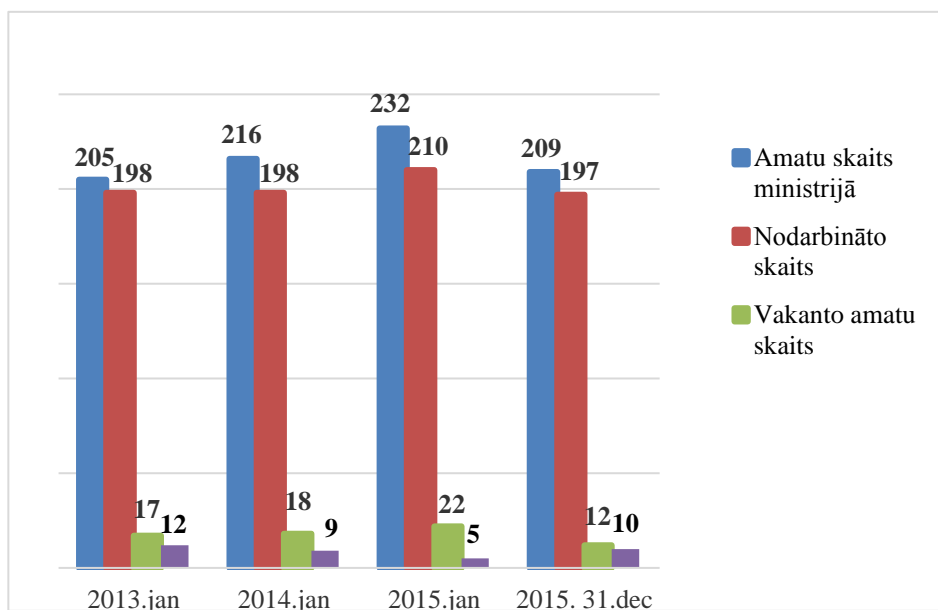
Ministrijas amata vietu finansējums 2015. gada 31. decembrī

2015. gadā vidēji ministrijā bija nodarbināti 203 darbinieki. Darbinieku maiņas koeficients pēc atbrīvoto skaita bija 11% (neskaitot darbiniekus, kuri bija nodarbināti ministrijā, lai nodrošinātu Latvijas prezidentūru ES Padomē). Pārskata perioda beigās ministrijā bija nodarbināti 197 darbinieki, 9 darbinieki atradās ilgstošā prombūtnē.

9. attēls

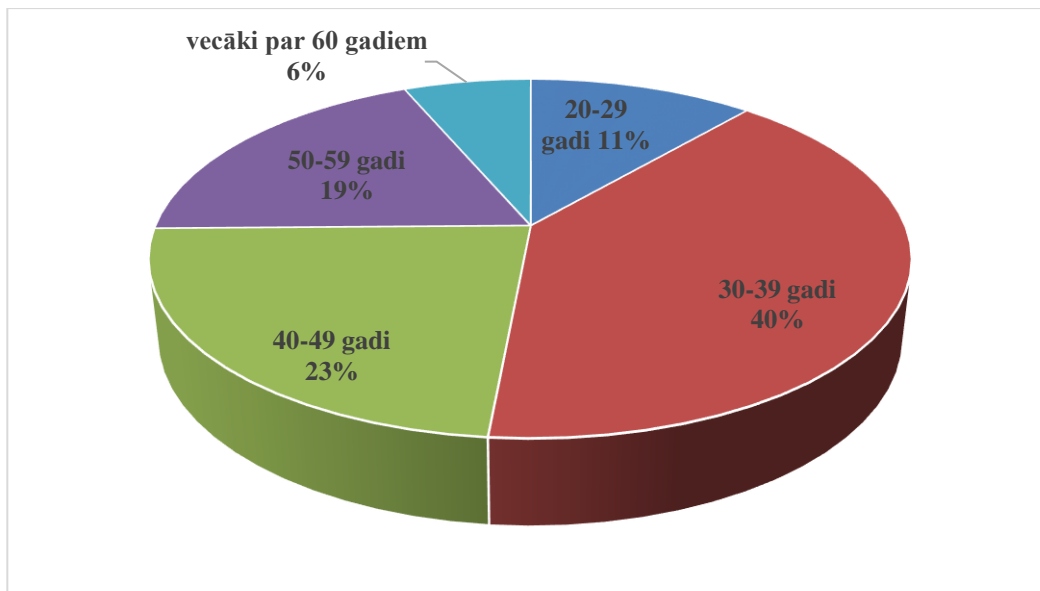
Ministrijas amatu un nodarbināto skaita dinamika laika posmā 2013. vgada 1. janvāris - 2015. gada 31. decembris

Sadalījumā pa dzimumiem 80% no ministrijas darbiniekiem ir sievietes, bet 20% – vīrieši. Vidējais ministrijā nodarbināto vecums 2015. gadā bija 41 gads. Jaunākajam ministrijas darbiniekam bija 21 gads, bet vecākajam – 68 gadi.

10. attēls

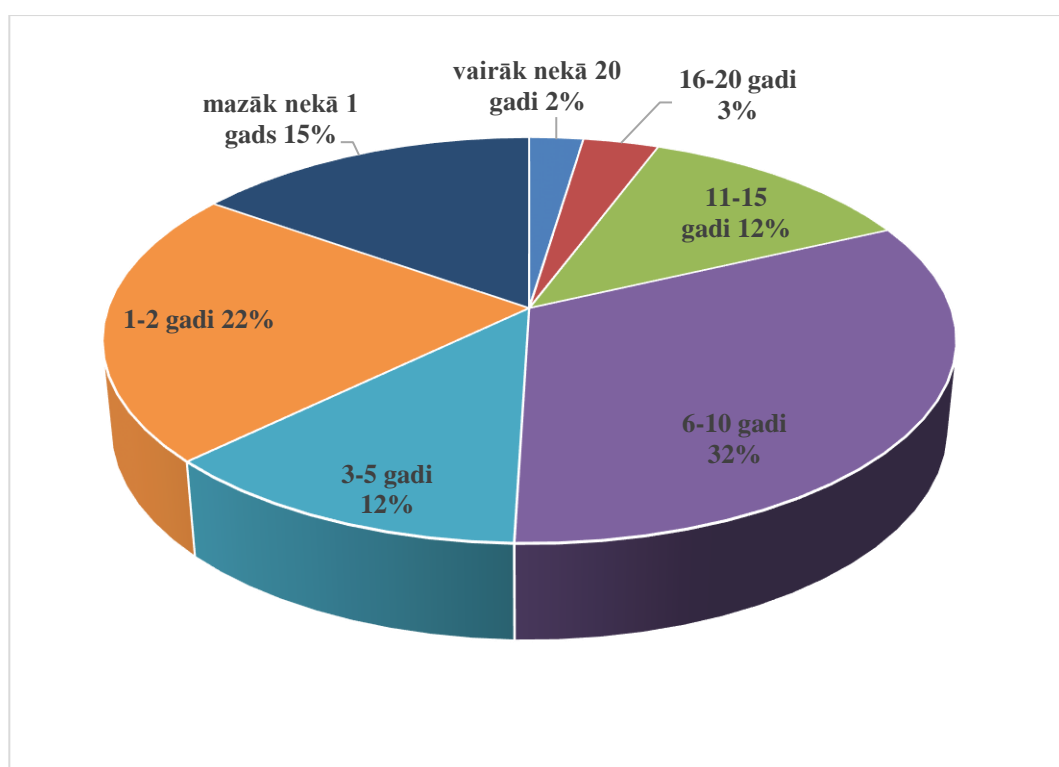
Ministrijā nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām

Sadalījumā pēc nodarbināto stāža ministrijā visvairāk nodarbināto ir grupā ar stāžu no sešiem līdz 10 gadiem – 32%, tad seko nodarbinātie ar stāžu no viena līdz diviem gadiem – 22%, trešā lielākā nodarbināto grupa bija ar stāžu no trīs līdz pieciem gadiem.

11. attēls

Nodarbināto stāžs ministrijā

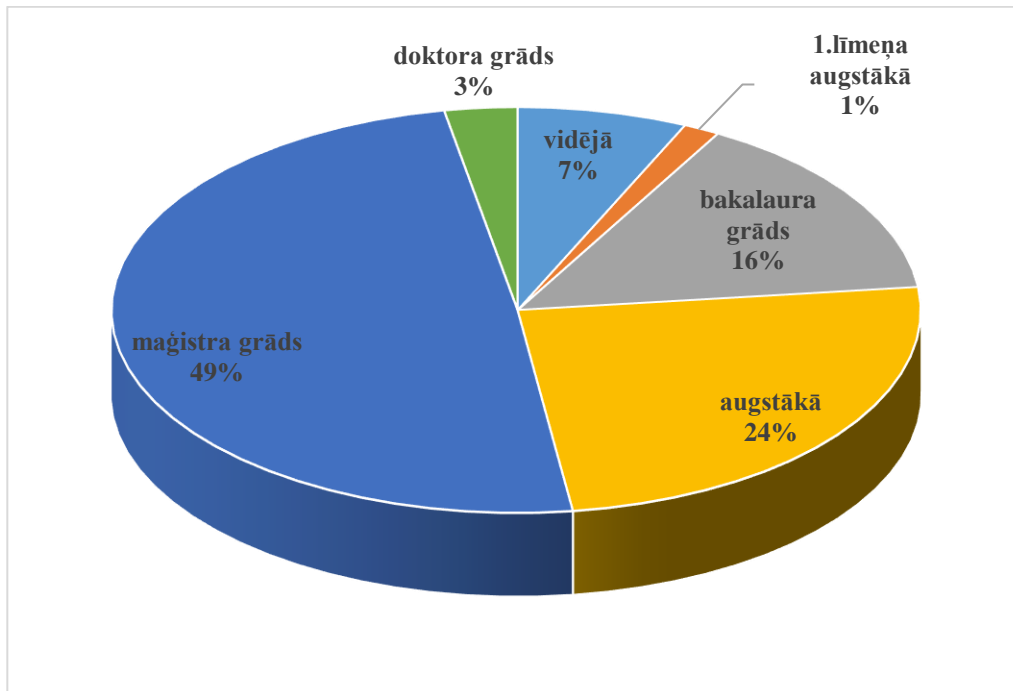

Pārskata gadā četri ministrijas darbinieki ieguvuši maģistra grādu, bet divi darbinieki – bakalaura grādu.

Visvairāk ministrijas darbinieku studēja Latvijas Universitātē – 10 darbinieki, tai seko Rīgas Tehniskā universitāte un Latvijas Lauksaimniecības akadēmija.

12. attēls

Ministriņā nodarbināto izglītība

2015. gadā 267 ministrijas darbinieki apmeklēja 44 dažāda veida mācības - seminārus, konferences, kursus, t.sk. Valsts administrācijas skolā un Valsts kancelejā, kopumā 340 stundu apjomā.

Par izciliem darba izpildes rezultātiem vai īpašiem sasniegumiem ministrijā tiek pasniegti atzinības raksti un pateicības raksti. Aizvadītajā gadā, kad Latvija pirmo pusgadu bija prezidējošā valsts Eiropas Savienības Padomē, prezidentūrā iesaistīto darbinieku ieguldījums tika novērtēts ar atzinības rakstiem, ko saņēma septiņi ministrijas darbinieki, un pateicības rakstiem, kurus saņēma 44 ministrijas darbinieki. Lai pēc iespējas efektīvāk nodrošinātu Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē pasākumu norisi, ministrija iesaistīja brīvprātīgos, noslēdzot 23 vienošanās par brīvprātīgu darbu.

IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. SABIEDRĪBAS IZGLĪTOŠANA UN INFORMĒŠANA

Sabiedrības izpratnes veidošana par svarīgākajiem ministrijas darbības virzieniem un pieņemtajiem lēmumiem ir bijis galvenais komunikācijas uzdevums pārskata periodā. Informējot un izglītojot sabiedrību par ministrijas atbildībā esošo jomu politikas veidošanu, lai sasniegtu visas ieinteresētās mērķgrupas, ministrija izmanto dažādus komunikācijas kanālus un veidus: nodrošina individuālas konsultācijas informācijas centrā, veido mediju attiecības, aktuālo informāciju publicē ministrijas mājas lapā un sociālajos tīklos, organizē diskusijas, seminārus un citus informēšanas un izglītošanas pasākumus.

Proaktīvi veidojot komunikāciju, pārskata gadā sagatavotas 239 preses relīzes par ministrijas pārziņā esošo jomu aktualitātēm. Medijiem un sabiedrībai piedāvātās informācijas atspoguļojumā medijos dominē neitrāla informācija.

13. attēls

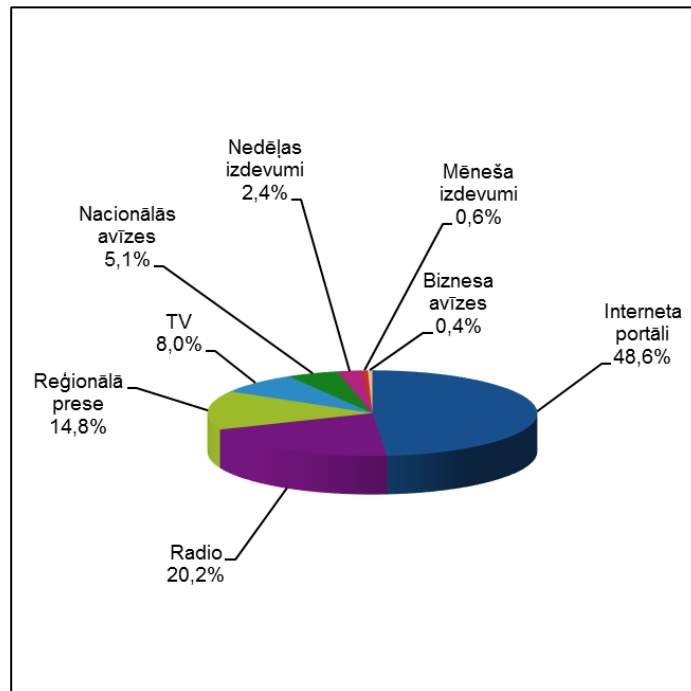
Informācijas atspoguļojuma veids medijos 2015. gadā (informācijas aģentūras LETA kvalitatīvās publicitātes analīzes dati)

Informējot par aktualitātēm nozarē, aizvadītajā gadā organizētas 15 preses konferences un mediju brīfingi. Sadarbojoties ar ziņu aģentūrām, nacionālo un reģionālo presi, ar elektroniskajiem medijiem un interneta portāliem, regulāri sniegti komentāri medijiem un atbildes uz sabiedrību interesējošiem jautājumiem. Pārskata gadā sagatavotas vairāk nekā 1900 atbildes uz mediju jautājumiem. Visbiežāk ar ministrijas darbību saistītās tēmas 2015. gadā radušas atspoguļojumu interneta portālos (48,6%) un radio (20,2%).

14. attēls

2015. gada publicitātes salīdzinājums dažādos mediju segmentos (informācijas aģentūras LETA kvalitatīvās publicitātes analīzes dati)

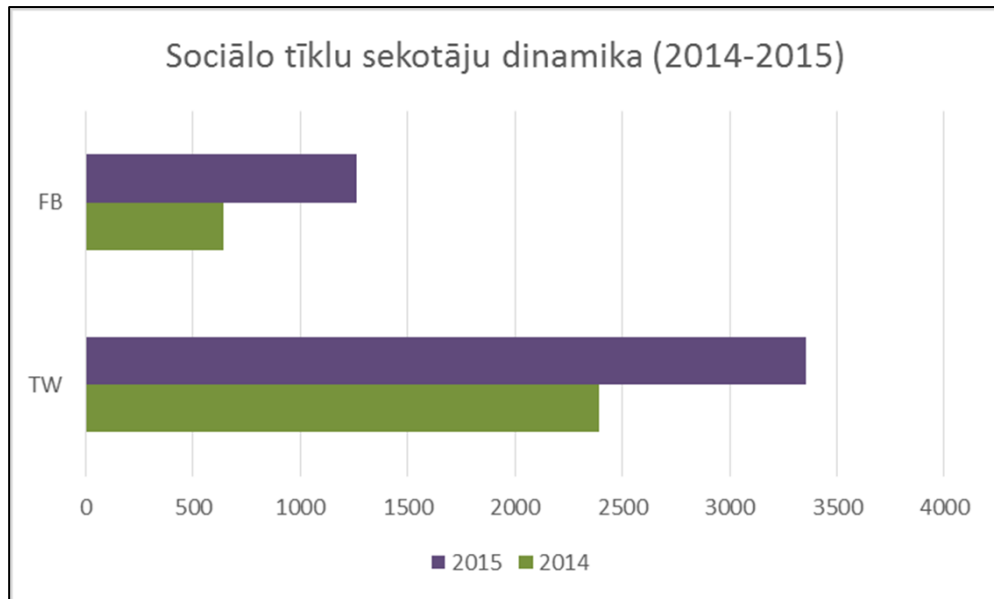
Pārskata gadā ministrija piedalījās starptautiskajā izglītības izstādē „Skola 2015”, iesaistījās citu iniciatīvu organizēšanā – “Ēnu dienā”, radošās darbības nedēļas „radi!2015” aktivitātēs un Valsts pārvaldes atvērto durvju dienas pasākumos.

Kā radošās darbības nedēļas “radi!2015” organizētāju stratēģiskais partneris ministrija aktīvi iesaistījās radošās darbības nedēļas pasākumos, kas 2015. gadā fokusējās uz radošumu veicinošu izglītību, inovācijām, zināšanu ekonomiku un radošu pārvaldību. Ministrija sadarbībā ar Britu padomi Latvijā, Rīgas Izglītības un informatīvi metodisko centru, UNESCO Latvija, Latvijas Nacionālo kultūras centru un Izglītības attīstības centru martā organizēja starptautisku digitālo forumu „Skola digitālajā laikmetā”, kura mērķis bija meklēt atbildes uz jautājumiem, kādai ir jābūt skolai 21. gadsimtā un kā jēgpilni izmantot tehnoloģijas mācību procesā.

“Ēnu dienā”, iepazīstot ministrijas vadības, amatpersonu un speciālistu darbu, ministrijas darbiniekus ēnoja 18 jaunieši no dažādām Latvija skolām. Valsts pārvaldes atvērto durvju dienā oktobrī jaunieši varēja uzzināt par ministrijas darbu un iespējām iesaistīties jaunatnes politikas veidošanā.

Sociālajos tīklos Twitter, Facebook un Flickr ministrija piedāvāja informāciju par svarīgo un aktuālo nozaru dienaskārtībā. Facebook profila skatījumu skaits 2015. gadā pārsniedza 187 000, bet sekotāju skaits pārsniedza 1000. Tas panākts, aktīvāk iesaistoties sociālo tīklu komunikācijā un palielinot sekotājiem nozīmīgu un interesantu Facebook ierakstu daudzumu (25% pieaugums pret iepriekšējo atskaites periodu). Operatīvi tika sniegtas atbildes uz jautājumiem Twitter kontā, veidojot atgriezenisko saikni ar dažādām sabiedrības grupām, un ministrijas Twitter kontam gada beigās bija gandrīz 3200 sekotāju. To skaits gada laikā pieaudzis par nepilnu tūkstoši. Pārskata gadā izveidots arī ministrijas profils vietnē draugiem.lv.

15. attēls

Sociālo tīklu Facebook un Twitter sekotāju skaita dinamika (2014-2015)

Pārskata gadā sabiedrībai tika piedāvāta jaunā ministrijas mājaslapa. Jau gada sākumā tika pabeigti mājaslapas tehniskās izstrādes darbi un jaunā mājaslapa tika publicēta 24. martā. Tā veidota atbilstoši jaunajai vienotajai valsts pārvaldes vizuālajai identitātei. Informācijas aktualitāte ministrijas mājaslapā www.izm.gov.lv nodrošināta, regulāri atjaunojot informāciju, veicot mājaslapas satura papildināšanu un aktualizēšanu.

Ministrijas Informācijas centrā, kura uzdevums ir stiprināt saikni starp ministriju un sabiedrību, ikvienam interesentam ir pieejami dažādi informatīvie materiāli par izglītības, zinātnes, sporta, valsts valodas un jaunatnes nozares aktualitātēm. Centrā pilsoņi, nepilsoņi un ārvalstnieki var pieteikties arī valsts valodas eksāmenam, savukārt pieaugušo izglītības konsultants ikvienam interesentam bez maksas izstrādā individuāli piemērotu mācību plānu esošās izglītības pilnveidošanai. Aizvadītajā gadā Informācijas centrs nodrošināja klātienē konsultācijas apmeklētājiem, sniedza atbildes uz jautājumiem gan klātienē, gan pa informācijas tālruni, gan informatīvajā e-pastā.

Pārskata gadā ministrija turpināja nodrošināt arī portāla www.jaunatneslietas.lv darbību, regulāri papildinot informāciju par jauniešiem, jaunatnes darbiniekiem un jaunatnes politikas aktuālītātem.

4.2. SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

Ministrijai un tās padotības iestādēm ir izveidojusies veiksmīga sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām, īstenojot kopīgus projektus, izstrādājot normatīvos aktus, strādājot darba grupās un tādējādi veicinot gan nevalstiskā sektora līdzdalību lēmuma pieņemšanas procesos, gan sekmējot informācijas apmaiņu un sociālo dialogu. Ministrija atzinīgi novērtē nevalstiskā sektora sadarbības partneru ieguldījumu normatīvo aktu pilnveidošanā un komunikācijas vides uzlabošanā.

Sadarbībā ar Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību (LIZDA), arodbiedrību "Latvijas izglītības vadītāju asociācija" (LIVA), Latvijas Lielo pilsētu asociāciju un Latvijas Pašvaldību savienību nozīmīgākās sadarbības jomas 2015. gadā bija saistītas ar atzinumu sniegšanu par izstrādāto normatīvo aktu projektiem un jauno pedagogu darba samaksas modeli.

Uzsākot datorikas mācību satura izstrādi un aprobāciju 155 vispārējās izglītības iestādēs, ministrija ir sadarbojusies ar Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju (LIKTA).

Risinot speciālās izglītības jautājumus, 2015. gadā organizēta sadarbība ar vecāku nevalstiskajām organizācijām – biedrību “Latvijas Vecāku forums”, “Latvijas disleksijas biedrība”, “Latvijas Autisma apvienība” u.c.

Normatīvo aktu projektu izstrādē un atzinumu sniegšanā, t. sk. Profesionālās izglītības likuma grozījumu izstrādē, aktīvi iesaistījās Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK), Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS), Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK) un Profesionālas izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome (PINTSA). Nozīmīga bija minēto organizāciju iesaiste arī darba vidē balstītu mācību ieviešanā.

Produktīva bija sadarbība ar Rektoru padomi, jo īpaši – konsultācijas par budžeta vietu piešķiršanu augstskolām.

Lai nodrošinātu Latvijas viesās specializācijas stratēģijas īstenošanu, ministrija sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru ir organizējusi vairākus diskusiju raundus par dažādu politikas instrumentu izstrādi, kā arī par viedās specializācijas stratēģijas jomu ekosistēmu aprakstiem. Diskusijās tika aicināti piedalīties zinātnisko institūciju pārstāvji, nozaru asociācijas. Kopumā 2015.gadā ir organizētas 16 diskusijas.

2015. gadā Latvijā darbojās aptuveni 100 nevalstiskās sporta organizācijas, t.sk. 80 Sporta likumā noteiktā kārtībā atzītas sporta federācijas. Nozīmīgākie ministrijas sadarbības partneri ir LOK, LSFP, Latvijas Paralimpiskā komiteja, Latvijas Olimpisku sociālais fonds, Latvijas Komandu sporta spēļu asociācija un Latvijas Sporta izglītības iestāžu direktoru padome.

2015. gadā provizoriski 50% no valsts finansējuma valsts uzticējusi nevalstiskajām sporta organizācijām valsts deleģēto un Sporta likumā noteikto uzdevumu veikšanai, tādējādi nostiprinot sporta organizāciju lomu sportam piešķirto valsts budžeta līdzekļu administrēšanā, vienlaicīgi uzlabojot kontroles sistēmu, lai nodrošinātu sportam piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu atbilstoši tam paredzētajiem mērķiem un vairotu sabiedrības uzticamību sporta nozarei kopumā.

2015. gadā sadarbībā ar nevalstiskajām sporta organizācijām tika uzsākta sporta nozarei svarīgu jautājumu risināšana. Saskaņā ar Latvijas Nacionālās sporta padomes 2015. gada 2. jūlija sēdē nolemtu Izglītības un zinātnes ministrijai sadarbībā ar Finanšu ministriju, Ekonomikas ministriju, Latvijas Pašvaldību savienību, Latvijas Olimpisko komiteju, Latvijas Sporta federāciju padomi un Latvijas Komandu sporta spēļu asociāciju uzsākta priekšlikumu izstrāde nacionālas nozīmes starptautisku sporta pasākumu organizēšanas kārtības un valsts līdzfinansējuma piešķiršanas kārtības un kritēriju pilnveidei. Sadarbībā ar iesaistītajām sporta nozares nevalstiskajām organizācijām izstrādāt priekšlikumi grozījumiem Sporta likumā, paredzot aizliegumu manipulēt ar sporta sacensībām. Likumprojekts ir saistīts ar grozījumiem Krimināllikumā, kas paredz ieviest bargākus sodus par sporta spēļu rezultātu “sarunāšanu”.

V. 2016. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

2016. gadā ministrija ir plānojusi veikt šādus pasākumus:

Vispārējā un profesionālajā izglītībā

- izstrādāt jaunu jaunu pedagoģu darba samaksas modeli;
- īstenojot “Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.-2020. gadam” rīcības plānu 2015.-2017. gadam, efektīvi izmantojot plānoto specifisko atbalsta mērķu (ES fondu apguve) resursus, ir paredzēta:
 - kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura izstrāde un aprobācija, t. sk. iekļaujošas izglītības principa un individualizētas mācību pieejas nodrošināšana;
 - jauniešu karjeras izvēles un karjeras attīstības atbalsta pasākumi, t. sk. uzlabojot pieeju karjeras atbalstam jauniešiem un izveidojot kompleksu karjeras konsultantu atbalsta sistēmu;
 - pedagoģu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas sistēmas pilnveide;
 - pedagoģu tālākizglītības sistēmas pilnveide, t. sk. pieaugušo izglītības īstenošanas kontekstā;
 - Profesionālās izglītības likuma grozījumu ieviešana, t. sk. normatīvo aktu izstrāde darba vidē balstītu mācību ieviešanai, nozaru ekspertu padomju attīstīšanai un profesionālās izglītības saturiskajām izmaiņām.

Augstākajā izglītībā un zinātnē:

- veikt zinātnisko institūciju stratēģiju un pētniecības programmu izvērtējumu un sagatavot kritērijus nākamajam izvērtējumam;
- turpināt institucionālo pārvaldības sistēmu un cilvēkresursu politikas pilnveidi augstskolās, īpaši koncentrējoties uz STEM jomu;
- pilnveidot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības tālāko attīstību, precizēt koledžu vietu un loma profesionālās izglītības un augstākās izglītības institucionālajā sistēmā.
- sagatavot informatīvo ziņojumu par starptautisko akreditāciju un diplomatzīšanu
- attīstot starptautisko sadarbību, izstrādāt Eiropas pētniecības telpas ceļvedi, piedalīties ESFRI objektos, uzsākt dalību INTERREG projektā
- nodrošināt visu ex-ante nosacījumu izpildi izglītības un zinātnes jomā atbilstoši Partnerības līgumam ES investīciju fondu 2014-2020. gada plānošanas periodam, lai varētu uzsākt ES fondu investīciju pasākumus, attīstot pētniecības ekselenci un jauno zinātnieku karjeras uzsākšanu Latvijas zinātniskajās institūcijās vai industrijā un atbalstot izglītības, zinātnes un uzņēmējdarbības sadarbību tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomā.

Valsts valodas politikā:

- izdot pētījumu “Valodas situācija 2010–2015”;
- veikt atbalsta pasākumus latviešu valodas saglabāšanai diasporā un latviešu valodas apguvei ārvalstīs.

Sportā:

- izstrādāt grozījumus Sporta likumā;
- izstrādāt grozījumus Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumos Nr.1036 „Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas”, pilnveidojot kārtību un kritērijus profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu finansēšanai no valsts budžeta līdzekļiem;
- pilnveidot kārtību, kādā piešķiramas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā, paredzot, ka naudas balvas sporta veida vai disciplīnas attīstībai var piešķirt arī par

Olimpiskajās spēlēs izcīnīto ceturto, piekto un sesto vietu, kā arī pārskatīt (paaugstināt) naudas balvu piešķiršanas kritērijus;

- nodrošināt Daugavas stadiona teritorijas revitalizācijas programmas “Kultūras un sporta kvartāla izveide Grīziņkalna apkaimē” īstenošanas uzraudzība;
- nodrošināt uzraudzību pār nevalstiskajām sporta organizācijām deleģēto valsts pārvaldes funkciju izpildi sporta nozarē.

Jaunatnes politikā:

- nodrošināt jaunatnes lietu speciālistu profesionālo pilnveidi un metodisko vadību;
- organizēt konkursus “Latvijas Jauniešu galvaspilsēta 2017” un “Labākais darbā ar jaunatni 2016”;
- nodrošināt pētījuma par Latvijas jauniešu iesaisti uzņēmējdarbībā un sadarbības stiprināšanu uzņēmējdarbības jomā ar diasporas jauniešiem, izstrādājot sadarbības mehānismu starp valsts pārvaldi, privāto sektoru un pašvaldību;
- organizēt strukturētā dialoga popularizēšanas pasākumus visā Latvijā un apkopot jauniešu viedokļus par strukturētā dialoga V cikla izvirzītajām prioritātēm sadarbībā ar Latvijas Jaunatnes padomi;
- nodrošināt starptautisko sadarbību jaunatnes jomā ar Beļģiju (Flandriju) un Baltijas valstīm, veicināt starptautiskās sadarbības attīstīšanu jaunatnes politikas nozarē.